

+ 3 lei

MAGYAR LÁNY

Posta postalá pláttá in n. aprobáril Dir. Gen. PTT.

ROMANIA

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak. Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő és a szerkesztésért felelős: dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP VI. évfolyam, 147 (1589) szám + Kedd, 1937 augusztus 3

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Mire tanít ma minket Petőfi Sándor?

— Gyárfás Elemér beszéde az albesti siremléknél 1937 augusztus 1-én —

Idestova négy évtizede, hogy e helyen összegyűlt az akkori magyar társadalom színe-java, megünnepelni Petőfi Sándor halálának félszázados évfordulóját s ércszobrának leplezését.

Ma is élénken áll szemeim előtt a fehéregyházi síkságot betöltő hatalmas tömeg, túlnyomóan udvarhelyi székelyek, kiknek soraiban a nagy Ugron Gábor teremtett rendet és fegyelmet éles, felcsattanó hangjával. Ma is látom magamat, a térdnadrágos fiúcskát, amint édesapám és akkori alispánunk oldalán a segesvári várterony alatt a júliusi hőségben felvonultunk a szobortérre s fülemben csengenek a lelkes szónoklatok, melyekből keveset értettem ugyan, de azt látam, vagy inkább megéreztem, hogy az ország előkelőségei, a magyarság vezetői és nagy tömegei a fehéregyházi síkon a segesvári ércszobor előtt Petőfi Sándor küzdelmeinek beteljesülését ünneplik, diadalrajtását annak a nemzeti gondolatnak s annak a szabadság-eszmének, melyet Petőfi hirdetett s amelyért itt vérét is ontotta.

Mult és jelen

Az akkori fényes ünnepség szónokai azóta találkoztak már az örökkévalóságban a nagy költővel; az ércszobor sem áll már ott a várterőn s a fiúcska, aki akkor dobogó szívvel és tágranyilt szemmel bámulta a lepel lehullását, ma őszbehajló fejjel áll itt, a siremléknél, hogy elmondja, miért lája ma is magának Petőfi Sándort s miér szent ma is ez a hely an-

nak a sokkal kisebb, sokkal halkabb szavu, de a küzdelemre annál megedzettebb testvéri csoportnak, mely ezt a siremléket a mai évfordulón áhitattal körülállja.

Rég letűntek s ma már senkiben sem ébresztenek rettegést azok a hatalmasságok: az osztrák császár és muszka cár, melyek ellen Petőfi harcolt s amelyek őt testében letiporták. A Petőfit lelkesítő elvek és eszmények: a szabadság és a nemzeti gondolat az évtizedek körforgásában elváltoztak színükben, sokak szájában üres jelszavakká lettek, mások kezében ostromra, melyet megújuló zsarnoki hatalmak suhogtatnak.

Az igazi nagyság mértéke azonban az, hogy ha letűnt is a kor, melyben a nagy ember élt, s megváltozott is azóta a föld színe, az igazi nagy ember nem süllyed el korával együtt a mult homályában, hanem mindig tud a mának is érdeklőt mondani, gondolatai eleven erővel hatnak és utmutatóul szolgálnak a jelenben is.

A mai idők s a mi mostani helyzetünk nem alkalmas arra, hogy kellően méltathassuk az amugy is a történelmi átértékelés folyamában álló nemzeti gondolatot és szabadság-eszmét. noha Petőfi 26 éves élete első sorban ezekért égett el. Találunk azonban Petőfi Sándor szellemi kincses tárában, örökszép költeményeinek gazdag világában más gondolatokat is, melyek mindenképp megérdemlik, hogy magásra emeljük őket, mert ma talán amazoknál is értékesebbek és tanulságosabbak számunkra.

A szülők iránti szeretet

A „szent világszabadság“ költője, aki úgy tudta szeretni hazáját és nemzetét, mint előtte és utána kevesen, példát adott nekünk arra is, hogy akinek szíve igazán tele van jóssággal és szeretettel, legnagyobb melegséggel a hozzá legközelebb-állókat öleli át.

Petőfi gyönyörű családi költeményei fényesen bizonyítják, hogy hazájának és nemzetének szeretete nem volt üres szólam, tartalmalan külsőség, hanem szoros folyománya, következetes kiszélesítése volt annak a meleg családi érzésnek, mely egész lelkét betöltötte.

Petőfi költői működése azokra az ifjú évekre, a 21—26 évekre esik, mikor a legtöbb embernél a szülői ház már nem egyedüli otthon s még nem kegyelet tárgya, viszont a sajátmaga rakta fészek még szokatlan újság s melegsége alig érvényesül. Petőfi mégis mindkét családjáról: a szülői otthonról és arról a másikról, amelynek már ő maga volt a feje, örökszép leírásokat és tanításokat hagyott hátra nekünk. Az én szememben ez a legdöntőbb bizonyítéka időálló költői nagyságának.

Petőfi nem palotában született, gyermekéveit nem fényes kastélyban élte le, de lehet-e több szeretettel, a ragaszkodás ékebb virá-

gaival feldiszipteni a szülői házat, mint amikor azt mondja róla:

Kis lak áll a nagy Duna mentében
Oh, mi drága e lakocska nékem,
Könnyben uszik két szemem pillája,
Valahányszor emlékszem reája.

S az édesanya iránti féltő szeretetet mely gyönyörűen fejezi ki:

Szép hazámba ismerősök mennek:
Jó anyámnak tőlük mit izenjek?
Mondjátok, hogy könnyeit ne öntse,
Mert fiának kedvez a szerencse...
Ah, ha tudná mily nyomorban élek,
Megrepedne a szíve szegénynek!

A hitves iránti szeretet

A 26 éves korában már a sirba távozott s léhának, könnyelműnek mondott Petőfi lánggal égő érzései soha el nem homályosuló példát mutatnak nekünk a hitvesi szeretetre is. Voltak Petőfinek is ifjúkori fellobbanó érzései, megrázta lelkét a korán elhunyt Csapó Etelka iránti fájó szerelme, mióta azonban Szendrey Juliával megismerkedett, ennek képe betöltötte egész lelkét, s érzéseinek mélysége és ereje semmiben sem csökkent 1847 szeptem-

Minden gyermek ismeri a „Füstbe ment terv“ kedves sorait, melyben elmondja, hogy az uton kitervelt „szebbnél-szebb gondolat“ után

repült felém anyám,
S én csüggttem ajkán... szóltanul...
Mint a gyümölcs a fán.

Az édes atyjáról is, erről a kemény, szilaj, nyers férfiúról, aki költőfiát oly kevésbé tudta megérteni, mindig a tisztelet és szeretet hangján emlékszik meg s „A jó öreg kocsmáros“ban és „A vén zászlótartó“ban örökszép emléket állít neki, pedig bizony akkor is megvoltak a ma sokat emlegetett generációs ellentétek, sőt tán még fokozottabb mérvben, mert nagyobb volt a kulturális különbség a két nemzedék között.

Ma is megható, ahogy szüleit István öcsének gondjaira bizza; legmélyebben belevilágít azonban fiui szeretetébe a szülei halálára irt verse:

Végre megtörtént a rég várt viszontlátás!
Nincs köszönet benne.
Láttam jó atyámat... vagy csak koporsóját,
Annak sem látszott ki, csak az egyik széle,
Ezt is akkor láttam kinn a temetőben,
Mikor jó anyámat tettük le melléje.

Megsiratja őket, omlanak könnyei, de még a sirban is megakarja őket kimélni a gondtól és fájdalomtól:

Inkább eltávozom innen,
Hogysem könnyem árja hozzájuk lemenjen,
Hogyha megéreznék fiúknak keservét,
Szerető szívük a sirban sem pihenne.

S elbucsuzik tőlük:

Isten veletek hát...
Csak egyszer, még egyszer ölelkezem össze
Sirkereszettekkel...
Olyan a két ága, mint két ölelő kar,
Mint ha apám s anyám nyujtaná ki karját...
Fiókat mégegyszer ölelni akarják.

Ma olyan időket élünk, mikor korszellem és világi hatalmasságok a felnövekvő nemzedéket új utakra akarják terelni, eltávolítani mindattól, ami szent volt a szülőknek s kiölni a lelkiükből minden kegyeletet a mult iránt. Ha volt korszak és nemzedék, melynek harsogó szóval kell prédikálni a ragaszkodást a szülői ház, az édesanya és édesatya s mindaz iránt, ami szent, drága és féltett volt a szülőknek s a szülői házban, úgy éppen ma s éppen az utánunk következő nemzedéknek van erre legnagyobb szüksége. A mi fiainknak kell Petőfi örökszép verseiből megtanulniok s mindig észben s ébren tartaniok mindazt, amit a szülői házban, az édesatya komoly szavaiból s az édesanya meleg szívéből megismertek.

ber 28-án, tehát 24 éves korában megkötöt házassága után sem.

Az volt a nagy, nagy munka,
Kicsiny kis feleség,
Mig megszereztetek!

mondja neki egyik versében s a másikban a költői jelzők egész sorával kérdi:

Édes szép ifju hitvesem,
Minek nevezelek?

Elnevezi feleségek feleségének, tül-lér-

leányok, egy világnál többet érő kincsek, világ rózsájának, Isten remekének s a szebbnél-szebb költemények egész sorában állít örök emléket a hitvesi szeretetnek.

S ez nem muló szerelmi láng, hanem sűrű tartó érzés. Fülünkbe csengnek ma is a „Szeptember végén” szavai:

Ha eldöböd egykor az özvegyi fátyolt
Fejfámra sötét lobogóul akaszd,
En feljövök érte a siri világból
Az éj közepén s oda leviszem azt
Letörlni véle könnyűmet érte...

Mert „a szív... téged még akkor is, ott is örökre szeret!”

A szerelem a leghatalmasabb emberi érzések egyike s így természetes, hogy minden költőnek ajkát dalra indította. A legtöbb költő azonban beteljesületlen, epekedő vagy csalódott szerelmet énekl meg. Petőfi szerelmi költeményeinek legnagyobb része s a legszebbek s legmaradandóbb értékeik a hitvesnek szólnak. Petőfi szerelme a házasságban virult ki és erősödött meg úgy, hogy ő azt nemcsak sűrű, hanem sirtóval tartónak érezte.

Petőfinék feleségéhez írt verseit külön kiadásban kezébe kellene adni minden házasságra lépő magyar testvérünknek, hogy azt imakönyvként naponta forgassa s a sűrű igyekező megőrizni hitvese iránt a Petőfi által megénekelte érzéseket.

A gyermek iránti szeretet

Petőfit két hét választotta el 26-ik születésnapjától, mikor Zoltán fia 1848. december 15-én megszületett. Akkor már százados volt a honvédseregben s zászlóaljától tért rövid szabadságra vissza feleségéhez, akit előbb Pestről Erdődre, majd onnan Debrecenbe vitt, hogy a háborús zivatarok között valamelyes biztonságban tudhassa.

E sok baj és viszontagság között is a fia születésére írt költeményben nyoma sincs az alkalmatlan időben érkezett kis vendég jötté miatti aggodalomnak; ujjongó örömmel üdvözlöi fiát s messzemenő reményeket fűz hozzá:

Iparkodni fogsz tultenni rajtam,
Vagy betöltöd legalább helyem?

Érzi, hogy kötelessége utódot állítani a maga helyébe, mert úgy remélheti, hogy halála után azt mondhatják:

Meghalt, de nincs kára a hazának,
Nincs, mert lelke a fiában éll!

Ma, mikor megnehezült az idők járása felettünk, életkérdésünk, hogy ifjuságunk tisztelje és szeresse a szülői házat s ragaszkodjék annak megszentelt tradícióihoz; életkérdésünk, hogy a fiatal szívekben lángallobbanjon és sűrűtartó hűséggel égjen a hitvesi szeretet s életkérdésünk, hogy ha rögös is utunk, ideoda dobál az élet és száraz is a kenyérünk, ne féljünk attól, ki ajtónkon kopogtat, hanem Petőfi ujjongó örömeivel fogadjuk s Ligyjünk abban, hogy betölti a mi helyünket s iparkodni fog majd tultenni rajtunk.

Az osztrák császár és a muzsika cár nevének hallatára ma már nem remeg a szív s nem szorul ökölbe a kéz. De elszorul minden ma-

gyar szív, ha arra gondolunk, hogy utódaink lelkében elhalványulhat a szülői ház, az édesanya s édesanya képe, a magyar tüzhelyeken kialudhatnak a hitvesi szeretet lángja s a magyar házak és udvarok csendjét nem verné föl többé egészséges gyermek-kacagás.

Mikor most, 88 év távlatából, a nagy költő jeltelen sírját kutatva, végigtekintünk a fehér-egyházi síkon, ledőlt ércszobor és porladó emlékek helyett tegyük igazán halhatatlanná Petőfi Sándort azzal, hogy szülő, hitves és gyermek iránt az ő nagy szívének meleg érzéseit oltuk be minél erősebben népünk lelkébe!

Ellentétes hírek a kormányhatalom meg- változásának időpontjáról

**A liberálisok csak október közepén szeretnének menni.
Grigore Filipescu nemzeti parasztpárti kormányt jósol**

Bucurestiből jelentik: A Dimineata újabb cikkben foglalkozik a várható kormányválság kérdésével. A lap szerint a kormányválság időpontja augusztus közepéről kitolódott. Eredetileg ugyanis azt várták, hogy a kormány a király hazatérése után azonnal távozik helyéről és a kinevezendő új kormány az általános választásokat október 15-ére tűzi ki.

A legutóbbi 24 órában azonban újabb megoldási terv került forgalomba. E szerint Tarescu az uralkodó hazaérkezése után valóban benyújtja lemondását, de a király előreláthatólag újra őt bízza meg kormányalakítással. Egészen október hónapig csak október elején lehet rendszerváltozást remélni. Ezt a megoldást két okkal is magyarázzák:

1. A liberális párt szerint még nem nyert teljes tisztázást a kormányutódlás kérdése. Egyébként is Tarescunak még két hónapi türelmi időt adnak arra, hogy kormányprogramjának egyes hátramaradt munkáit befejezze.

2. Szeptember hónapban lesz Bucurestiben

a Kisantant-szövetség értekezlete, amelyen Romániát annak a külügyminiszternek kell képviselnie, aki az utóbbi időben az ügyeket vezette. Ez pedig Antonescu külügyminiszter.

Mindenesetre a helyzetet véglegesen csak az uralkodói akarat tisztázhatja és a király fogja megszabni a kormány távozásának pontos időpontját.

GRIGORE FILIPESCU ÉRDEKES BESZÉDE A BELPOLITIKAI HELYZETRŐL

Bucuresti. Saját tud. A galati automata telefonközpont vasárnapi felavató ünnepélyén a Telefon Társaság elnöke, Grigore Filipescu, a román konzervatív párt elnöke nagyszabású beszédet mondott, amelyben az ország belpolitikai állapotokat bírálta. Kijelentette, naiv hiedelem az, hogy a liberális párt továbbra is kormányon marad. A legutóbbi községi és megyei választások a liberális párt nagyszabású legyengüléséről tetek tanubizonyosságot és hebizonyították, hogy rendszerváltozásra van szükség. A király hazatérése után a liberális kormány azonnal visszavonul és átadja helyét a nemzeti parasztpártnak. Az ő véleménye szerint Titulescu volt külügyminiszter is rövidesen visszatér az országha.

Polonia restituta

Irta: Pakocs Károly

(Hetedik közlemény.)

Junius 30. Szerda van. Igazi hétköznap a nagy napok után. Reggel mégegyszer misézünk az irgalmas nővérek templomában. Reggelire hívnak minket. A poseni segédpüspökkel és titkárával reggelizünk együtt. Majd elbucszunk a kedves nővérektől s hazamegyünk csomagolni. Milyen jó volna, ha ilyen napok után valami láthatatlan kéz elvégezné helyettünk a csomagolás prózai munkáját. Készséges figyelemmel kell ilyenkor végeznünk feladatunkat, hogy el ne hagyjunk valamit. Megtapogatom és megsimogatom uttlevelemet: gondolva a gdyniai kalandra. Meg néhány képeslapot írok hazafelé. Az állomás közelében megbedelünk. Auto-taxit fogadunk. Hordár. Már bent is ülünk a varsói gyorsban. Délután 3 óra. A vasuti kocsi zsúfolva. Szakaszunkba három paptestvér kerül, közöttük egy varsói teológiai tanár. Benne érzem meg az utbagazító Gondviselést. Nem tévedtem.

Velem szemben egy papi ember beszél egy idősebb úrral. Lengyelül beszélnek s így nem értem őket. A kongresszus és a katolikus akció szavakat hallom emlegetni. Megérzem tehát, hogy az elmúlt napok benyomásait magyarázzák egymásnak. Egy harmadik úr vetődik bele a beszédbe. Előveszem a breviáriumat. Erre a pap kivételével a többiek lassan kivonulnak a folyosóra és ott folytatják élénk beszélgetésüket. Nem-eokára megszólít a papi ember. Bemutatkozik. Varsói egyetemi tanár. Bemutatkozom én is. Kérdő útunk célját. Varsót akarjuk megnézni. Mindjárt diktálni is kezd, hogy mit érdemes megnézni. Felvilágosít arról is, hogy a varsói nagy állomás közelében a varsói katolikus akciónak saját palotája van, ahol méresekelt díjért szállás és ellátás kapható. Leszálláskor be is mutat minket a katolikus akció igazgatójának. Ime, a Gondviselés!

Gyalog megyünk, hisz három pernyi út az egész. Megérkezünk. A nagy négyemeletes modern palota homlokzatán villanyreklám gyűl ki: RÓMA. A reklám alatt mozibéjárat. A katolikus akció saját mozija. Belépünk. Kedves nővérek fogadnak minket. Kinyitják a lift-ajtót. Beszállunk. Néhány másodperc alatt fent vagyunk a negyedik emeleten. Egyszerűen, de izlésesen berendezett cellát kap mindegyikünk. Nagyzerű érzés ilyen szálláson lenni. Rendbehozzuk magunkat s este 8-kor már villamosan ülünk. Kézzel-lábbal igyekezünk megérteni a kalauzzal, hogy hova törekszünk. Végre is az utitárcák közül akad valaki, aki tud németül és tolmács gyanánt szegődik mellénk. Posenben mindenki beszél németül. Varsóban az intelligencia franciául beszél, a köznép a lengyel mellett az oroszot beszéli csak. Így számunkra nehezebb az eligazodás. De van ösztön és Gondviselés is a világban. Kerülő nélkül találunk el útunk céljához: dr. Kviatkowsky teológiai egy. tanárhoz, aki Czumbel drnak volt növendéktársa a római német-magyar kollégiumban. Már tudott jövetelünkről, mert a vonatbeli utitársunk telefonon értesítette őt, hogy két magyar pap fogja felkeresni. Testvéri szeretettel fogadott minket. Hosszan kémlelte dr Czumbel arcát és alakját. Bizony, meglehetősen megváltozott azóta, hogy elkerültek az intézetből. No aztán jöttek a kölcsönös érdeklődések: Hol van ez, hol van az? — Nyisztor Zoltán is szóba került. Hűségesen beszámoltunk mindenről. Kellemes este volt.

A nagy külsőségekben gazdag napok után szinte üdülés az ilyen meghitt testvéri találkozás.

*

Július 1-én reggel korán miséztünk, hogy megnézhessük a várost. Egy idősebb francia kanonok, dr Jaguet toursi plebános, csatlakozik hozzánk. Legalább alkalmunk van megint a franciában gyakorolnunk magunkat. A latin ugyanis nehezen megy az öregúrnak. Eleven bácsi. Folyton jegyez és kérdez. Amint később megtudtam, saját hetilapja van. Két példánnyal meg is ajándékoz. Szellemesen s elevenen szerkesztett

lap. Több mint félével ezelőtt kértem én is engedélyt ilyen lapra, hogy híveimet a katolikus életnézet szellemében vezessem és a katolikus világ egyház állapotáról, eseményeiről tájékoztassam. Semmi válasz. Ellenben hálfelé irányító lapok indítására nem egy engedély adódott ki azóta is, nálunk.

Fiákert fogadunk hárman. S az előző napon kapott irányítás szerint zónázunk keresztül a hatalmas fővárosban. Város lakosainak száma egymilliókétszáz ezer. Hatalmas kiterjedésű város a Visztula két partján. Az óváros a Visztulán innét van. A túlsó rész csak most van kiépülében. A népesség eléggé kevert: lengyel, orosz és zsidó. Felmillió zsidó lakja a várost. Nagy intézmények vannak és rengeteg üzlet van a kezükben. Tipikus orosz város, mely orosz jellegét a rengeteg prémüzet adja meg. Ha pénzünk lett volna és vám nem volna: potom áron vásárolhattuk volna össze a szebbnél-szebb prémekeket! A kocsiok is, köztük a mi fiakeresünk is, tipikus orosz fejek s öltözetűek. Szőkék, nyomott orrúak. Kagf-tanszerű hosszú köpenyben és orosz tányérsapkával trónolnak magas bakkjukon.

Megnéztük érseki székesegyházát, ahol XI. Pius pápa varsói nuncius korában püspökké szentelődött. Megnéztük a szent Sándor-templomot, hol XI. Pius pápa naponként misézett s a plebánát, ahol teljes ellátáson volt. Végigkocsiztuk 5 kilométeres gyönyörű fásorú utját. Bezártunk a városligetbe s elnézegettük tavának hattyúit. Két öreg és egy fióka hattyú kapkodott a tóba vetett kiflidarabok után. Hattyú fiókat életben ott láttam először. Végigmentünk a nemzeti múzeum terméin, mely a lengyel múlt gyönyörű gobelinjeit, ötvös- és fayance-remekait, lengyel nemzeti öltözékeit, szerszámait mutatja látogatóinak. Átmentünk a Visztula-hídon is, amelynek túlsó partján 1920 augusztus 15-én a muzsika bolsevista had állott bevonulásra készen. Az egész kormány és diplomáciai kar megfűtött, csak a pápai nuncius maradt meg helyén külön pápai engedéllyel. A lengyelek nyilvános nemzeti könyörgést végeztek a Boldogságos Szűzhöz, Lengyelország Királynőjéhez s az ő nevében indul-

Viharelőtti szélcsend a távolkeleti fronton

Önkormányzati területet szerveznek a japánok Tiencsin vidékén

Moszkva is beleszól a japán-kinai háborúba

Tokióból jelentik: A japán csapatok a Tiencsin és Taku közötti vonalat teljesen kitisztították a kínai hadsereg minden maradványától. A tiencsini kínai csapatok Takutól messzi délebbre fekvő pontra vonultak vissza. A Tiencsinben volt kínai seregrészek egyes kisebb különítményei a városi egykori osztrák-magyar engedményes területén akartak megvonulni, a japán csapatok azonban onnan is összefogdosták őket.

A japán hadsereg tisztogatási akciója során használni akarta azt a nemzetközi hidat, mely a Peiho folyón vezet át a nemzetközi egyezményes területről a kínai városrészbé. Az engedményes államok konzuli testülete (Japán képviselője kivételével) közös értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a hid használatát egyik hadviselő félnek sem engedik meg. Ezt az elhatározást a japán fővárosban úgy ítélik meg, mint az 1900-iki boxerháború utáni egyezmény ellenmondásban állót, mert a japán csapatok éppen ez egyezménynek kínai részről való megsértése miatt léptek föl a Tiencsin területére behatolt kínai haderők ellen.

**CSANG-KAI-SEK TÁBORNAGY
ELŐNYOMULÁSI PARANCSÁT SUN-CSE-JUAN
TÁBORNOK EGYELŐRE VISSZAVONTA.**

Londonból jelentik: Az északkinai területeken a nagyobb hadműveletek szünetelnek. Szun-Cse-Juan tábornok a Csang-Kai-Sek tábornagy előbbi rendelete módosításával úgy rendelkezett, hogy a középkinai haderők egyelőre ne nyomuljanak észak felé. Viszont a japán csapatok a Tiencsin—Hankau közti vasútvonalon elfoglalták Csang-szin-szient.

Egyébként csönd van, de ezt mindkét oldalon úgy veszik fel, mint a vihar előtti szélcsendet.

tak utolsó rohamra s verték vissza Európa legnagyobb gonosztevőit.

Elgondolkozva és kifáradva ballagtunk gyalogosan Varsó széles utcáin, míg el nem érkezett az ebéd ideje. Az utcákon és tereken még a múlt napok nagy politikai ünnepeinek, II. Károly király öfelsége látogatásának nyomait láthattuk. Diadalív: Sá trüajscá Románia Mare! felírással, oszlopsorok a román trikolorral. Mikor éhségünk tetőfokra hágott, találtunk egy egyszerű, de tisztas ebédőt valamelyik palota félemeletén.

Három kisebb egymásba nyíló ebédlőteremben, külszín szerint, egyetemi hallgatók és tisztviselők három-négyen egy-egy körasztalka körül fogyasztgatták szükös ebédjüket. Néhol egy-egy diákfiú-társaság is sugdosódott. Egykedvű orosz arcok: jellegzetes szököség és tompa orr. Meglehetősen megvárakoztatott minket a kiszolgáló leány s így volt időm elmerengeni Dosztojevski regényeinek előttem halkán társalgó eleven alakjain. Ilyen csendes észrevétlenséggel szótták valamikor a nagy orosz steppe elégedetlenjei, diákok és munkások, a bolsevista mennyország álmait. Ha megverték volna Lenint és Stalint! Be' másképp lett a valóság!

Délután egyedül mentem ki a városba az álmomás környékére. Hallatlan forgalom! Csak Párizsban láttam olyat a gyarmati kiállítás alkalmával. Nyüzsök a rengeteg ember az ósdi, piszkos, tipikusan orosz állomáson. Minden szembejövőt megnézek. Igen sok a kétes alak. Itt aztán ömlik a sok nemzetközi tolvaj és lélekmergező. Figyelmeztettek előre minket, hogy nagyon vigyázzunk zsebeinkre. Igazolványokat és útleveleket is előszerttel lopnak, hogy ezek birtokában zavartalanul lopakodhassanak be Közép-Európa munkásai közé.

Varsóban rengeteg a bujkáló és forradalmat szító bolsevista. Ezt lengyelektől hallottuk. Nem is hihetetlen hisz' nagy a közelség és sok rokon adhat búvóhelyet a vörös métegy terjesztőinek. A lengyel rendőrség erős készenlétben áll a bolse-

Nankingi politikai körökben továbbra is bizalmatlanul fogadják Japánnak azt az erőltetését, hogy az északkinai tartományok független, vagy legalább is nagy önkormányzatu államterületté alakuljanak. A Hopei tartományban japán védnökség alatt ujjaalakult önkormányzati kormány ugyan mind kínaiakból áll, de ez az önkormányzat — mondják Nankingban — csak leplezése a japán uralomnak. Ugyanaz lenne a tervezett északkinai független állam is.

A londoni Reuter-ügynökség további értesülése az, hogy

a japánok a Peking—Tiencsin vidékét is, a vasútvonalon délre 30 kilométerig terjedően, külön önkormányzati területté kívánják fejleszteni, mely ütköző állam lenne északi és déli Kína között.

Tiencsin és Peking között még lesharcok folynak.

Kelet-Hopei tartományban a japán csapatok négyezer foglyot ejtettek és agyonlőtték

Szovjet-Oroszország megkezdi a beavatkozást Kinában Japán ellen

Blücher tábornok, a távolkeleti szovjethadsereg főparancsnoka, moszkvai megbízatással Nankingba utazott Csang-Kai-Sek tábornagyhoz

Varsóból jelentik: A lengyel sajtó Rigából érkezett tudósítás alapján azt a szenzációs hírt közli, hogy Blücher tábornok titkos megbízottként törzskari tiszt és a Kommintern bizalmi emberei kíséretében repülőgépen a Távol-Keletre utazott. Elutazása előtt titkos értekezlet volt a Kremlben Stalin elnökletével. Ez értekezlet után a tábornok kíséretével

vizmussal szemben és mindenható elerő kezével és ellátó szemével roppant ellenőrzést gyakorol. De van-e oly éles szem és erős kar, amely mindenható ellátna és minden halat meg tudna fogni a Visztulában? Szalonokban sülő leányok és jólétben sütkérező síhederek kacérokodnak a vörös dinamittal: nem is gondolva azzal, hogy saját fejük fölött húzzák a vészharangot.

Amilyen kellemes és megnyugtató közérzést teremt az emberben Posen, annyira nyugtalanító benyomást gyakorol az idegenre Varsó.

Figyelő sétából hazatérőben különbséget tettem magamban Posen és Varsó között.

Posen a tiszta, világos, közlékeny, művelt Nyugat.

Varsó a piszkos, homályos, zárkózott, titkoszatos, műveletlen Kelet.

Posen a nyugodt, megelégedett, bizakodó és eget néző Nyugat.

Varsó az ideges, lázadó, csüggedt s földreszegzett tekintetű Kelet.

Posenben mutatóban sem láttunk festett arcú, rúzsos ajkú nőt.

Varsó utcáján alig láttunk nőt, aki kirívóan kendőzte volna arcát.

Posen elvenen katolikus és kedves.

Varsóban most birkózik a tisztább és mélyebb életű katolicizmus a szekták és pogányság szörnyen földies és alvilági hatalmaival, melynek karjaiban másfélszázadon át vonaglott a cári kormányzat okatlan valláspolitikájának következményeképpen az oroszlengyelországi nép. Ha az a szerencsétlen cári kormányzat megérezte volna a katolicizmus államfenntartó erejét; ha intézkedéseibe és államrendszerébe a katolikus világnézet elveit, a keresztény nagylelkűség és római életsemény egyszerű eszközeit vitte volna bele: micsoda gyönyörű államszövetség lehetett volna ebből a mérhettelen kolosszusországból! Dehát: parva sapientia regitur mundus!...

(Folytatjuk.)

A fogpép, amely természetes KARLSBADI Forrássót tartalmaz
HABZO-SZAPPANMENTES

őket. A tömeges kivégzés megtorlasként történt azért, hogy a kínai 29. hadsereg Tungcsauban elfogta a korábbi önkormányzati kormány tagjait és a japánbarát önkormányzat hívei közül még háromszázat. s azokat mind kivégeztette.

azonnal elindult. Utközben megszakította útját Chabarovszkban és Vladivosztkban, ahol a hadsereg tisztjeivel folytatott hosszabb megbeszélést. Blücher tábornok ezután átrepült a kínai határon.

Moszkában bizonyosra veszik, hogy a szovje-tábornok megbízatással egyenesen Nankingba utazott Csang-Kai-Sek tábornokhoz. A távolkeleti kérdésben ugyanis mindig Blücher tábornok volt a Szovjet szakértője. Ő szervezte meg a délkinai kommunista terület hadseregét is.

**JAPÁN HARMADIK PÓTKÖLTSÉGVETÉSSEL
KÉSZÜL A HÁBORURA.**

Tokióból jelentik: A pénzügyminiszter a parlament elé terjesztette azt a pótköltségvetést, mely az északkinai hadviselés kiadására újabb 300 millió yen fődözéséről gondoskodik. A pénzügyminiszter elmondotta, hogy ez a munkát a harmadik pótköltségvetés a hadviselés érdekében. A kormány egyébként kétszen van olyan pénzügyi munkálatok tervével, melyek az ország szolgáltató képességét legszélsebb határig igénybe veszik, mindazonáltal a termelés menését, s a gazdasági erőket alapjaikban nem fogják kimeríteni. A további pénzügyi hozzájárulások érdekében belföldi kölcsönt is fognak kibocsátani.

**JELENTKEZNEK AZ EGYKORI OROSZ
FEHÉR HADSEREG EMIGRANSAI.**

Sanghaiból jelentik: Kínai hírek szerint az egykori orosz fehér hadsereg emigráns csapatai segítségével a japánok elfoglalták a tiencsini szovjet-konzulátus épületét. A konzulátus irattárát japán területre szállították. Szovjet-Oroszország tokiói nagykövete tiltakozást jelentett be.

**ÖSSZEÜTKÖZÉS A JAPÁNOK
ÉS A TIENCSINI FRANCIA ŐRSÉG KÖZÖTT.**

Tiencsinből jelentik: A nemzetközi hid használatának tilalma miatt összeütközés támadt a tiencsini francia őrség és a japán csa-

patok között. A nemzetközi hidnak a kínai városrészt felőli pontja a japánok kezében van, akik megtorlással éltek amiatt, hogy a többi engedményes hatalom konzuli képviselői közösen eltiltották a japánokat a nemzetközi hid használatától. Emiatt viszont a japánok se engedték, hogy a francia helyőrség egy különítménye a hidon át a kínai városrészben levő élelmiszer-raktárba jöhessen.

A francia különítmény egy főőrmeester

vezetése alatt rátámadt a hid kínai partján álló japánokra, mire ezek is rátüzeltek a franciákra, s elfogták és lefegyverezték őket. A francia különítmény egyrésze elmenekült és a közeli pályaudvaron eltorlaszolta magát. A francia helyőrség bajbajutott társai segítségére sietett, s kiszabadította őket. A japán csapatok azonban elvett fegyvereiket nem adták nekik vissza. A tiencsini francia hatóságok a nankingi francia nagykövethoz fordultak.

A tiencsini francia-japán összetűzés diplomáciai folytatása és befejezése

A japán hadsereg parancsnoka sajnálkozását fejezte ki az eset miatt

Párizsból jelentik: A francia kormány tokiói diplomáciai képviselője tiltakozását jelentette be a tiencsini japán-francia összeütközés miatt. A párizsi lapok szerint a francia külügyminiszter utasította a tokiói nagykövetet, hogy kérjen elégtételt a francia katonák bántalmazása és a tiencsini japán katonák tulajdonai ellen.

Sanghaiból jelentik: Kacsuki tábornok, a japán hadsereg parancsnoka sajnálkozását fejezte ki a tiencsini francia hadsereg parancsnok előtt, a pályaudvaron történt összeütközés miatt. Kihangsúlyozta, hogy Japánnak minden szándékában megakadályozni a nemzetközi zónában való szabad közlekedést.

A francia államot perli a Szahara császárnője

Párizs, augusztus hó.

A jó békebeli idők elfelejtett szenzációja a szaharai császárság megalapítása. 1903-at írunk, amikor az újságok hasábos cikkeiben adtak tudósítást egy francia cukorgyáros fantasztikus vállalkozásáról, hogy a sivatag kelles közepén birodalmat alapít. Jacques Lebaudy-nak hívták az extravagáns milliommot, a párizsi szalonnok ismert társaságbeli arisztokratát, aki többek között arról volt nevezetes, hogy a körülrajongott operettdivánok, Marguerite Pelliérenek volt a férje. Monsieur Lebaudy valami kellemetlenségbe keveredett, házmestere feleségét tetteleg inzultálta és nem tudta elviselni azt a gondolatot, hogy őt, a független Krözust, az állam törvényei szerint megbüntethetik. Az első tárgyalás után annyira elkeseredett, hogy elhatározta, elhagyja az országot. Májig nincs kiderítve, mi indította arra, hogy egyenesen a Szahara felé induljon és ott császárrá koronázza önmagát. Csupán az a tény ismeretes, hogy 1903 márciusában, gyönyörű feleségével együtt Afrikába hajózott. A fényűző yacht, a „Frasquita” Madeirából az északafrikai part mellett haladt és a fedélzeten a cukorgyároson kívül senki sem sejtette, hol fognak kikötni.

Néhány napi hajóközés után a Juby-foknál, alig lakott öbölben, vetett horgonyt a „Frasquita”. A francia milliommos kíséretével a Szahara egyik oázisába költözött és elhatározta, hogy fővárost alapít, amelyet az antik világ iránti tiszteletből Trójának nevez el. Londonból hozatott mérnököket a császári palota tervezésére, földmérőket, akik nemcsak a főváros területét jelölték ki, hanem nagyarányú öntözőcsatornák és utak irányát szabták meg. Városoknak és erődítményeknek kellett a terv szerint rövid idő alatt a sivatagban létesülniök. Lebaudy Olaszországból hozatta a márványt a császári palotához, nyakra-főre minisztereket nevezett ki, rendjeleket osztogatott. Angliából munkanélküli matrózokat szállítottatott át az új birodalomba és „hadsereget” alakított belőlük. A császári zászló fehér alapon három arany-méh volt, ami a szorgalmat jelképezte, mert enélkül a mesebeli császárság felépíthető nem volt.

Egész Európa kacagott a fantasztikus ötleten, az arabok viszont ellenségesen figyelték a különös fehér ember vállalkozását. Egymásután küldötték a követeket a francia kormányzóhoz, sőt Párizsba is és tiltakoztak a „császárság” megalapítása ellen. Nem sokáig tartott a cukorgyáros dicsősége. A francia kormány megúnta a kellemetlenségeket és parancsot adott Le-

baudynak és híveinek a távozásra. Jogos volt a félelem, hogy az arab törzsek fel fognak lázadni és nemcsak a „császárságot” dönti romba, hanem veszedelmes forrongások keletkeznek a francia fennhatóság alatt álló területen. Egy szép napon kénytelen volt tehát a Szahara császára — I. Jacques, ahogyan magát nevezte — kíséretével együtt ismét a Frasquita fedélzetére szállni és elhagyni birodalmát.

Lebaudy nem nyugodott bele a trónfosztásba és panasszal fordult a hági békebíróshoz. Európa összes vicclapjai hónapokon át éltek a diplomáciai affér kiszínezéséből, ami a szaharai császárság és a francia állam között keletkezett és amivel szabályosan foglalkoznia kellett a tiszteletreméltó hági nemzetközi testületnek. A cukorgyáros először Londonba ment, majd Newyorkba tette át székhelyét. Az amerikaiak naiv tisztelettel fogadták és hamarosan híre terjedt, hogy a milliommosok közül mintegy ötven fogadta el a „Szahara grófja” címet. Lebaudy nagyvási hőbortjának most már nem volt határa. 1914-ben arabs lovon, heroldok kíséretében lovagolt végig New York utcáin és nyilvánosan hadat üzent, mint a Szahara császára, II. Vilmosnak. Ez már sok volt az amerikaiaknak is. Örültek házába zárták, de sikerült kiszabadulnia. A kellemetlenségek család perpatvarra vezettek, a szép Marguerite beadta a válópert, leányával együtt otthagyta a császárt, miután mind a ketten aláírták a trónról való lemondási nyilatkozatot.

Az operettdiva a háború után, úgylátszik, változtatott eredeti álláspontján, Amerikába hajózott férje után és ki akarta engesztelni. Még mielőtt találkozhattak volna, a cukorgyárost Long Islandon, pazar villájában agyonlőve találták. Sohasem sikerült megállapítani, ki volt a gyilkos. Marguerite visszatért Franciaországba, férjhezment egy Dudreault nevű iparmágnáshoz és úgylátszik, hogy teljesen felledésbe merül a szaharai császárság története.

Annál nagyobb meglepetést kellett, hogy néhány héttel ezelőtt az asszony pert indított a párizsi törvényszéken a francia állam ellen és követelte leánya számára a Szahara császárnője címét, valamint a felségjogokat a férje által birtokba vett sivatagon. A franciáknak igen jó érzékük van a humor és a romantika iránt, de egyáltalán nem valószínű, hogy a bíróság ilyen érzelmi alapon elismeri az egykori operettszínésznő igényeit, aki joggal mondhatja magáról, hogy — ő volt a Szahara első császárnője.

J. B. Ransbrant

Az angol lapok jóslata: Következik az általános európai kibékülés

Chamberlain levelei Mussolinihez és Hitlerhez. A négy nagyhatalom vezetői értekezletre ülnek össze.

Londonból jelentik: Az angol lapok a közeljövőben az európai nemzetközi feszültség enyhülését jósolják, amely maga után vonja az általános európai kibékülést. Mindezt Chamberlain angol miniszterelnök kezdeményezésének tudják be. Chamberlain kezdeményezésének lényege a következő:

1. Levélváltás Mussolinivel.
2. Levélváltás Hitler kancellárral.
3. Chamberlain utasította Eden külügyminisztert egy négyhatalmi konferencia összehívására, amelyen a francia külügyminiszteren kívül Neurath német és Ciano olasz külügyminiszterek is részt vesznek.

A londoni lapok szerint Mussolini válasza már utban van. A „Daily Mail” hosszasan foglalkozik a kérdéssel és örömeinek ad kifejezést, hogy Chamberlain felismerte Németországgal és Olaszországgal való meggyőzés fontosságát. Minél előbb következik be az együttműködés, annál biztosabbá válik a világ békéje.

ANGLIA „HALÁLSUGAR”-RAL TESZI LEHETETLENNÉ AZ ELLENESZÁLLÁST

Londonból jelentik: A „Sunday Express” azt a szenzációs beállítású hírt közli, hogy Angliának sikerült egy új harcászati eszközt megszereznie. A találmány egy újfajta „halálsugar”, amelynek gyakorlati alkalmazása azt jelenti, hogy Anglia területén idegen csapatok nem szállhatnak partra. Az angol lapok vezető helyen foglalkoznak az új felfedezéssel, amely még nem tökéletes, de már meglepő eredménnyel próbáltak k.

Csütörtökön beszünteti a munkát a satumarei Unió vagongyár

Cukorgyárat létesítenek a gépgyár helyén.

Satu-Mare. Saját tud. A satumarei közgazdasági körök már régen izgatja az a hír, mely szerint az Unió vagongyár üzemelt az Astra-Romcolind Brasov telepére költözteti át, ahol a Malaxa érdekeltég kebelében összeolvadva, kezdi meg újra tevékenységét. A gyárigazgatóság először cáfolta ezeket a híreket, később halálánlagosan túrta, míg most hivatalos formában nyilvánosságra hozta az elköltözés feletti határozatot. A vezetőség szombaton átiratot küldött a vármegyei prefekushoz és bejelentette, hogy az Unió vagongyár összes üzeme csütörtökön beszünteti a munkát és Satu-Marerről Brasovba költözik.

Az Unió áthelyezésével óriási veszteség éri Satu-Mare közgazdasági életét. A város mintegy ezer lelket veszít, tekintve, hogy a gyár szakmunkásait részben Brasovba, részben az Astra-gyár aradi telepére helyezte át. Az Unió vagongyár a nyereségy nagy részét a satumarei piac szerezte be s havonta több millió leit forgalmazott. Ezeknek elvesztésével károsodás éri a várost és a megyét.

Gazdasági körök azonban biztosra veszik, hogy az üzleti számítás rövidesen megtalálja a lehetőséget arra, hogy az Unió helyén új üzem kezdje meg működését. Hír szerint a Casa Ncastra pénzügyi intézet bekapcsolásával cukorgyárat alapítanak az Unió telepén. Ha ez a hír valóra válik, messzeható következményeket von maga után, gyár nyereségszükségletét a vidéken szeretné beszerezni s a kiszívagott hírek szerint, Ardeid vidékét szemelték ki a cukorrépa termelésre, ahová kutató intézetet is állítanak.

Ezeket a híreket azonban fenntartással kell fogadni. Egyelőre csak annyi biztos, hogy az Unió csütörtökön leáll és Brasovban kezdi meg

Az európai nemzetiségek londoni kongresszusa közvetlen közélről nézve

Dr. Sulyok István szerkesztőnk negyedik írása a heyszínéről. — Az angol társasélet érdeklődése a kongresszus alatt. — Grigorcea román követ a kongresszusi elnök teadé utánján

— Légipostán érkezett tudósítás —

London, 1937. július havában.

A hatalom nélkülváló európai népeknek — az európai nemzetiségeknek — kiküldötteit és kísérőiket nemcsak komoly politikai érdeklődés fogadta az angol fővárosban, hanem meleg rokonszenv és barátság társadalmi oldalról is.

Igaz, hogy e rokonszenv és annak társadalmi megnyilvánulásai, a meghívások kijárának itt minden mozgalom hírdetőinek Az állatvédelem és az élveboncolás elleni liga apostolainak épenúgy vannak Londonban lelkes barátai, mint ma már a kisebbségi kérdésnek is. kik megnyitják előttük házaikat és alkalmat adnak vendégüknek, hogy az angol társas élettel közvetlenül érintkezésbe kerüljenek. A lényeg — a kedvező alkalmon és az érdeklődésen — ez keveset változtat. Aztán meg: a nemzetiségi kérdés mai állapotja igazán nem jár már messze attól, mit a vivisekció érzelmes emberek számára jelent.

Társas összejövelelek a nemzetiségi kérdés körül

Az angolok pedig érzelmes emberek s ezt az oldalukat főként azoknak mutatják meg, kiket házukba fogadnak.

A fogadások sorát maga a kongresszus elnöksége nyitotta meg azzal a teával, mit a Hyde-Park-szálloda termeiben a nemzetiségek angol barátainak és az angol sajtónak adott. A meghívott diplomaták közül ezen megjelent a londoni román követ, Grigorcea Bazil is.

Rendkívül látogatott és közvetlen volt L'Estrange-Mallone alsóházi képviselőnek fogadó estje, melyen különösen szlávok voltak nagy számban képviselve; a képviselő-ezredes ugyanis az angol-ukrán társaság elnöke. Volt azonban ebben a nemzetközi vendégseregben japán tudós is. Japáni mindenütt felbukkan legalább egy, ahol a nyikorgó európai politikai szerkezet titkaival meg lehet közelebbről ismerkedni.

Mtr. Colbham a kérdés emberségi oldala iránt mutatott meleg érdeklődést, ennek a jegyében állott a tea, melyre chelsea-i házában a kongresszus összes tagjai hivatalosak voltak. Ezekon kívül számos társadalmi találkozásra nyílt még alkalom, melyek a kongresszusi résztvevők egyes kisebb csoportjainak szóltak. Ezek sorában külön meg kell említenünk azt a meleg barátságot, melyet M. Blore, a Press Association diplomáciai szerkesztője mutatott a kérdés iránt; az egészen szűkkörű teán, melyet külföldi vendégeinek adott, megjelent Ward Price, a Daily Mail főszerkesztője és Charles Satton, a kiváló angol publicista.

Az angolok tiszta látása a világvágyban

A távoli ember számára meglepő és lenyűgöző a világos és egyszerű mód, ahogyan az angolok ezt a bonyolult és zavaros mai világot nézik.

A kisebbségi kérdés megoldása az ő számukra az európai biztonság egyik felettebb fontos feltétele lett. A securité-ről vegeláthatatlan szóáradat folyt már le a diplomáciai tárgyalások látható és láthatatlan csatornáin: ezt a problémát azonban ezek az aggodalmak és követelések mindig elkerülték. A kerülgetés

pedig nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ezek a sebek Európa testén elmérgesedjenek.

Az angol közéleti emberről azt írták egyszerűen, hogy kétszáz évre előre gondol. Ma már

Anglia a békés megoldások mellett. — A beteg Európát meg kell gyógyítani

Az európai feszültségnek ezt a veszedelmes húrját — így okoskodnak tovább az angolok — többféleképpen lehet kikapcsolni. Az egyik mód az, hogy a nemzetiségi kérdést mindenütt gyökeresen megoldják a kisebbségi papír-jog eleven és hatékony életjoggá alakul át és mielőbb valósággá lesz az a gyökeresen új nemzetközi jogrendszer, melyet a kisebbségeket védő győztesek tartottak szemük előtt. — ha kis sé távolról is. Mindez pedig a legelső sorban azoknak az államoknak és népeknek érdeke, melyeket a világháború kimenetelét ma kedvező helyzetükbe juttatott.

Ezeknek a sorában Anglia első helyen áll s bár mindenre elszántan fegyverkeznek itt, az utcák falain mindenütt toborzó plakátok láthatók és a lapok hadsereget dicsőítő felhívásokban tobozódnak mégis nagyon jól tudják az angolok, hogy az új világháború ezerszeresen nagyobb kockázatot jelent a leghatalmasabb államra is, mint a béke becsületes belső kiépítése — komoly áldozatok árán. A legkisebb nemzeti kéménytűzből viszont könnyen keletkezhetik borzalmas európai tűzvész. Amikor az elemek veszik át a szót, az emberi erő bizony a legtöbbször tehetetlennek bizonyul.

Elejtett szavakból, kérdeztelenül elmondott véleményekből, újságcikkek fordulataiból és feltett kérdésekből raktuk össze ezt a vázlatos képet, amit bizvást azonosnak vehetünk azzal a képpel, melyet általában az angol közvélemény erről a kérdéstről magának alkot.

— A nemzetiségi kérdés — mondta az egyik társaságban valaki — egyre jobban hasonlít ahhoz a helyzethez, mit a nyugati Európa számára a hajdani Törökország keresztény né-

persze azt is nehezen lehet elhinni valakiről, ha mingyárt angol politikus is, hogy akár csak két évre előre számolni tudna az eseményekkel, melyek mindenfelől leselkednek a tétován tobozó emberekre Bizonyos azonban, hogy európai tünetek — elsősorban a borzalmas spanyol polgárháború — az angol politikus számára azt az aggasztó tapasztalatot jelentik, hogy a polgárháború, a véres belviszály nem ment ki a divatból, sőt ellenkezőleg egészen új és sokkal veszedelmesebb formában támadt fel a XX. század hajszolt emberének életében.

Vannak pontok Európában. — így látják az angolok. — ahol egyfelől a világnézeti ellentétek, másfelől a nemzeti feszültségek könnyen érhetnek el olyan surlódási fokot, melytől már nincsen messze a láng kilobbanása. Spanyolországban is ez volt egyébként a helyzet és a spanyol példa mutatja, hogy hová vezet a különböző önkéntesek megjelenése, a szomszédok kétes semlegessége, meg a beavatkozás és be-nem-avatkozás körüli kínos vita, mely nem akar valójában egyebet, mint a belső harcot az egyik, vagy a másik félnek javára huzavonával eldönteni.

pének állapota jelentett. Ennek a régi ozmán birodalomnak „beteg ember” volt a neve a nemzetközi politika nyelvén. Európa is beteg. Az erkölcsi fogalmak keringési zavarának lehet talán ezt a sajtáságos betegséget nevezni. Nem különös az, hogy a nemzeti gondolat nevében üzennek háborút annyifelé — a nemzeti gondolat ellen? Hiszen ezzel azt a nagy elvi és erkölcsi alapot bontják, melyre mindent fel akarnak építeni! Nem az volna-e a természetes és egészséges, hogy a nemzeti államok a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel éppen — a nemzetiség irányában lennének?

Bizonyos, hogy különös jelenség ez, melyet a legjobban tényleg a lázas betegséghez lehet hasonlítani. Még különösebb azonban az, hogy a londoni nemzetiségi kongresszus alkalmával a problémához annyi új érdeklődés, annyi új ember szólott hozzá, a régiek azonban mélységesen hallgattak.

Scotus Viator-t a duna-völgyi nemzetiségi kérdés híres szakértőjét és szószólóját nem láttuk a kongresszus hallgatóságának sorában s arról sem tudunk, hogy a kérdéshez ebből az alkalomból akár a sajtóban, akár máshol hozzászólt volna. Most pedig nem kellett volna hozzá fáradságos utakat tennie ahhoz, hogy adatokat gyűjtsön.

Scotus Viator azonban mozdulatlan maradt, pedig 3 pennyért földalattin vagy autóbuzson a nemzetiségi probléma kellős közepébe utazhatott volna. Ugy találjuk, hogy ez a hallgatás hangosan és érthetően beszél. Ezzel a méla akkorddal pedig be is fejezhetjük kongresszusi beszámolóinkat.

Sulyok István dr.

Kínai katonák Youan Pingben (Észak-Kína) barrikádokat emelnek. A háttérben látható a város fala és északi kapuja.

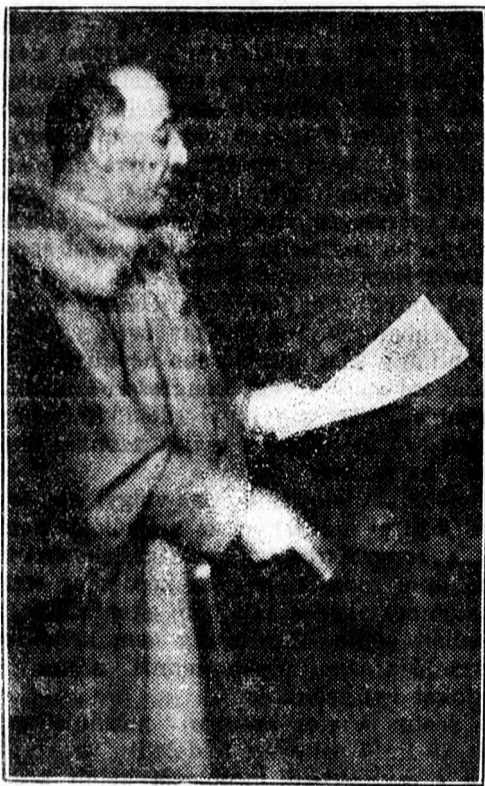
FRANCO TABORNOK, ahogy a felesége látja

Írta: Senora Francisco Franco

Salamanca, augusztus hó.

A spanyol nemzeti hadsereg diadalmos vezérének, Franco-nak felesége az alábbiakban közvetlen szavakkal beszél férjéről, akinek oldalán a polgárháború legszörnyűbb napjaiban is fáradhatatlanul áll a nemzeti Spanyolország első asszonya. Franco-né a főhadiszálláson tartózkodik, élén áll a háborús jótékonyági intézményeknek, fáradhatatlanul járja a kórházakat. Népszerűsége az uráival vetekszik. Senora Franco közvetlen szavaiból új oldalról rajzolódik elénk a nemzetiek hadvezérének arcképe, azé a férfié, aki újra akarja teremteni egész Spanyolországot.

Teljes mértékben bízom férjem képességében, hogy az általa indított mozgalmat lángoló hazafiassággal a végső győzelemig fogja vezetni. Szereti a katonai pályát, ennek szentelte egész életét és én nem kevésbé vagyok büszke arra, hogy férjem katonája. Ő szigorúan kötelességtudó, rendíthetetlenül hisz a hivatásában. A köztársaságot éppen olyan hűen szolgálta, mint előbb a király-

Francó tábornok.

ságot, tekintet nélkül személyes körülményekre. Mindenekelőtt áll Spanyolország iránti szeretete. Ritkán láttam embert, aki olyan mélyen szerené hazáját, mint ő. Ez már valóságos „kultusz” nála.

Madridban voltunk, magas katonai állást töltött be a férjem, amelyre az akkori hadügyminiszter Gil Robles hívta meg. Rangja a legmagasabb volt, amit valaki a katonaságnál viselhet és aránylag fiatalon érte el, abban az időben még csak 43 éves volt. Életünk elég vidám volt. Igaz, idejének legnagyobb részét a munkának szentelte, mégis szerette a családi életet és gyakran töltöttünk nyugodt estéket odahaza, amikor egyedül gyermekünkkel vacsoráztunk, egyetlen gyermekünkkel, akit mi Nená-nak nevezünk és spanyolul „kislányt” jelent. Ő most kilencéves, igen bájos lányka és véleményem szerint korához képest nagyon okos.

Azán jött a népfront győzelme a választásokon, 1936 februárjában és férjemmel szemben bizalmatlanok voltak az új radikális kormánytagjai. A bizalmatlanság eredménye láteológus előléptetés volt, a Kanári-szigetek katonai parancsnokságát bízták rá. Mint katonának, mennie kellett, ahová küldték. Elutaztunk tehát a Kanári-szigetekre. Sok aggodalomban volt részünk. Különösen nekem, mert férjem nagyon bátor, nem fél semmitől. Egyik napon jöttek a szárnysegédek és mondták, kötelességüknek érzik tudomásra hozni, hogy összeesküvést fedeztek fel férjem ellen. Erről neki is tudomása volt, mégsem törődött vele. A szárnysegédek engedélyemet és helyeslésemet kérték, hogy testőrséget alakítsanak és állandóan kövessék a tábornokot, ahová

csak megy. A dolognak természetesen előtte titokban kellett maradnia, mert sohasem engedte volna meg. Tervüket elfogadtam. Voltak napok, amikor minden pillanatban félünk kellett, hogy férjem halálveszedelembé kerül.

Amikor a nemzeti mozgalom megindult, férjem azonnal a Spanyol-Marokkóban levő Tetuánba repült és átvette a parancsnokságot. Én lányommal együtt Franciaországba hajóztam, onnét kellett később csatlakoznom férjemhez, aki akkor már Spanyolországban volt. Nena lánykánk nem értette meg egészen miről van szó. Azt tudta, hogy valami nincsen rendben, de nem látuk szükségét annak, hogy mindent megmagyarázzunk. Sőt azt mondtuk neki, hogy azért kell elutaznunk, mert sarlachjárvány van és meg akarjuk óvni tőle. Végre Spanyolországban ismét egyesült kis családnak. A felkelés első heteiben sok aggodalmas percben volt részünk. Férjem szakadatlanul dolgozott. Az események nem játszódtak le olyan szerencsésen, ahogyan reméltük, de mi kitartottunk és végül is a dolgok jobbra fordultak, szabadabban fellélegezhetünk és most remélhetünk a közeli győzelemben és békében.

Életünk sem sokban különbözik attól, amit azelőtt folytattunk. Férjem a reggeli órákban kel fel — hétkor vagy félnyolckor — és ezután dolgozik megszokás nélkül késő estig, sokszor hajnali 2—3 óráig. Mindig együtt étkezünk és szolgálom fel az ebédet és vacsorát, bármikor is van annak az ideje. Sokszor nem jutunk ebédhez előbb, mint délután 3—4 órakor és nem tudunk vacsorázni előbb, tizenegy, féltizenkettő előtt. Férjem szárnysegédei és főzstisztjei asztalunknál étkeznek és bár mindig elsősorban Spanyolországra gondolunk, találunk módot a szórakozásra a pihenés e perceiben.

Férjem legkedvesebb szórakozása az olvasás.

ezt most sem hanyagolja el teljesen. Ha van egy szabad pillanata, könyveit veszi elő. Valószággal imádja őket — kivétel nélkül katonai könyvek. Amikor a harctéren van, akkor is magával viszi a könyveit és minden lehető alkalommal gondosan olvassa őket. Véleményem szerint férjemnek legnagyobb erénye becsületessége és teljes ragaszkodása az igazsághoz. Nagyrabecsüléssel van a vitézség iránt és a bátor emberek iránt a legnagyobb együttérzéssel van. Sok megható esetet mondott el nekem. Ezek közül az egyik legkiemelkedőbb és legmegindítóbb, ami most pár nap előtt történt. Kérvényt kapott két fiatal, derék katonától — a madridi fronton harcoltak, ott sebesültek meg, mind a kettő elveszítette egyik lábát a csatában. Ezek a katonák most lábadozóban vannak a kórházban és legnagyobb csalódásukra nem lehetnek jelen Madrid elfoglalásánál. Gyönyörű, lelkesedéssel írt kérvényükben azért folyamodnak a tábornokhoz, hogy különleges engedélyt adjon számukra és tegye lehetővé, hogy résztvegyenek a végső ütközetben. Azt kívánják, vezényelje őket autóra szerelt gépfegyverek mellé. Ebben az esetben, így írják, rokkantságuk nem akadályozza őket, hogy aktívan résztvegyenek abban az ütközetben, amelyet mi a legnagyobb tartunk ebben a háborúban. Férjem mélyen meghatótta levelük és kérésük nyomban teljesítette azt.

Ami az emberi szenvedélyeket illeti, férjem nem dohányzik és nem iszik. Különös, hogy van olyan ember, aki mind e két élvezetről lemond. A zenének is csak egyetlen fajtáját szereti: a katonabandát.

Férjem Spanyolországért dolgozik, élete legnagyobb szerelméért. Képességeinek javát akarja áldozni érte és nincs semmi más ambíciója, ami ettől eltértené, teljesen ennek az érzelmenek szenteli magát. Szereti pályáját és csak kötelességének teljesítése érdekli, mint az igazi katonát. A politika sohasem érdekelte és most éppen úgy, mint a múltban és amint a jövőben is, távol tartja magát tőle. Abban a pillanatban, amikor jelenlegi feladatát teljesítette, amikor ismét békés, boldog Spanyolországra tekinthetünk, visszatérünk a szokott, nyugalmas családi élethez. Ez a háború semmi más, csupán „közjáték” férjemnek, a katonának életében. Közjáték, amelyről valamennyien reméljük, hogy egy nagyobb és jobb Spanyolországot teremt a népmilliók számára.

Sajtóháborúság Olaszország és Franciaország közt a benemavatkozás kérdése körül

A francia kormány demarsot küldött Rómának az olasz lapok heves támadásai miatt

Párizsból jelentik: Az angol—olasz közlekedési tárgyalásokkal kapcsolatosan Franciaország ellen heves támadást intéz a római sajtó. A sajtótámadás a francia kormánykörökben kinos felütést keltett. Delbos külügyminiszter közölte Cerutti nagykövettel, hogy a kormány nem tárgyal a Szovjet nélkül és utasította Franciaország római ügyvivőjét, kérjen felvilágosítást az olasz

külügyminisztertől az olasz sajtó támadása miatt. Azonkívül utasította nagykövétét, közölje még, hogy a francia kormány nem adta fel reményét, hogy sikerülni fog rávenni a szovjetkormányt a benemavatkozási politikában való engedékenyebb magatartásra. A francia kormány lépést tett, hogy közeledés jöjjön létre a francia—angol, illetve a szovjet—olasz álláspont között.

A francia kormány demarsot küldött Rómába

Az olasz sajtótámadások kinos hatást keltettek francia kormánykörökben is. Ezt a tényt szögezi le az a nyilatkozat is, amelyet vasárnap a Quai d'Orsay újságírók előtt tettek s amelynek kapcsán közölték az újságírókkal azt is, hogy a francia kormány az olasz sajtótámadások miatt diplomáciai lépést tett a római kormánynál.

A francia demarsoról a következő értesüléseket lehet szerezni:

Delbos külügyminiszter már pénteken este közölte Cerutti párizsi olasz nagykövettel, hogy a francia kormányt kinosan érintik ezek a támadások. Szombaton a római francia ügyvivő utasítást kapott, hogy kérjen az olasz kormánytól felvilágosításokat az olasz sajtóban megjelent franciaellenes támadások forrására vonatkozóan és igyekezzék bizonyítékokat szerezni e források tekintetében.

A Quai d'Orsay egyébként vasárnap már nem látták annyira kilátástalannak a benem-

avatkozási politika válságának elhárítására irányuló törekvéseket.

Delbos külügyminiszter fogadta a párizsi lapok diplomáciai szerkesztőit és közölte velük, a francia kormány nem adta fel a reményt, hogy sikerül rávenni a szovjetkormányt a benemavatkozási politikában tanúsítandó magatartásra.

A francia kormány Moszkvában megfelelő lépést tett — mondotta a külügyminiszter — annak érdekében, hogy közeledést hozzon létre a francia—angol, másrészt a szovjetorosz álláspont között.

Kedvezményes I. osztályú fürdőjegyek az Episcopesti fürdőbe, kiadóhivatalunkban kaphatók

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lek.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Ciuj szerkesztő: **dr Sulyok István**

Ciuj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
Csak a válaszlevegőre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Néhány napig hűvös, sok helyen eső és zivatar, észak felől légáramlás.

ŐFELSÉGE JUGOSZLÁVIÁBAN. Bucaresti. Saját tud. II. Károly király vasárnap este a jugoszláv Brdo kastélyba érkezett, ahol Pál jugoszláv kormányzóherceg és Olga főhercegnő vendége marad két napig. Innen a dalmáciai tengerpartra utazik, ahol Mariora anyakirálynőt látogatja meg és augusztus 6-án vagy 7-én érkezik vissza az országba. Bucaresti fogadtatásán a kormány összes tagjai részt vesznek, mivel a király hazatérése után azonnal nagyfontosságú minisztertanácsot tartanak.

HAZAHOZTÁK A BULGÁR HADIFOGSÁGBAN ELHUNYT ROMÁN HŐSÖKET. Bucaresti. Saját tud. Nagyszabású és felemelő ünnepség keretében történt meg a világháború során bolgár hadifogságban elhunyt 1263 román katona hamvainak hazahozatala. A román katonák holttestét a bolgár és a román hatóságok előzetes hozzájárulása után exhumálták és a bolgárok vasárnap délelőtt Ruscuk kikötőben adták át a román küldötteknek. A kikötő bejáratánál zajlott le az ünnepély bolgár része. Mihály ruscuki metropolita tartott szentmisét, majd az V. bolgár gyalogezred zászlószáza zászlódíszben és zeneszó mellett vonult fel. A román katonák holtteste 164 koporsóban összegyűjtve állt a ravatalon. A ruscuki helyőrség nevében *Vekiloch* ezredes tartott megható búcsúbeszédet és a háborús ellenfél erényeit magasztalta. Ezután a koporsókat átrakták a Bucovina nevű román monitor fedélzetére, amely a hősi hamvakat Giurgiuba szállította. A román és a Cervenmor bolgár monitor 21 díszlövést adott le. Giurgiuban a mauzoleumban helyezték örök nyugalomra a hősök hamvait hatalmas közönség jelenlétében. A végtiltlességen résztvettek a bolgár kiküldöttek is.

Hivatalos jelentés a vörös Kun Béla igazi sorsáról. Londonból jelentik: A Daily Telegraph moszkvai tudósítója hivatalos jelentés alapján közli, hogy Kun (Kohn) Béla volt magyar kommunista népbiztos, akiről már többször elterjedt az a hír, hogy kivégezték, a GPU a multhéten őrizetbe vette. Kun Bélát Krilenko igazságügyi és Ternov földművelésügyi népbiztossal együtt tartóztatták le. Valószínűleg a spanyolországi hadianyagszállítás körül történt visszaélések miatt vonják felelősségre.

ÜNNEPÉLYESEN BEIKTATTÁK A ROMÁN CIGÁNYOK FŐVAJDAJÁT. Bucaresti. Saját tud. Vasárnap délelőtt iktatták be a fővárosi Serban Voda templomban Gheorghe Nicolescut, a román cigányok fővajdáját, a mintegy 450 ezer főnyi romániai cigányság képviselőinek részvételével. Az ünnepélyes beiktatás után az egyik külvárosi kocsmában bankett következett, amely még ma is tart.

Halálozás. Sanceraiuban nyolcvankétéves korában elhunyt Lőrincz Elek tekintélyes gazdálkodó. Az elhunytat gyászolják gyermekei: Lőrincz Elek nyugalmazott timisoarai pénzügyi tisztviselő, egyházközségi tanácsstag és a második kerületi hitközség házainak gondnoka, Lőrincz Ignác (Sanceraiul) és Nagy Dénesné született Lőrincz Róza (Bradesti), azonkívül számos unokája, köztük Lőrincz Elek, a szentferencendi teológia hallgatója és nagyszámu reknság.

Zürichi zárlat. Párizs 16.92 egyneved, London 21.68, Newyork 435.50, Brüsszel 73.30, Milánó 22.92 egyneved, Amszterdam 240.25, Berlin 175.20, Bécs — schilling 82.30, Prága 15.20, Varsó 82.70, Belgrád 10, Bucaresti 325.

FORGALOMBA KERÜLTEK AZ ÚJ EZER LEIESEK. Bucaresti. Saját tud. A Nemzeti Bank bucaresti főpénztára hétfőn délelőtt kezdte meg az új ezerlesek kibocsátását. Az új papírpénz hét különböző színösszetételű és rajta a király képe látható. Hozzáértők véleménye szerint hamisítása nagyon nehéz és az eddig legjobban sikerült román bankjegy.

Rosszul volt szigetelve a villanydrót — majdnem megölte az áram. Săcueni. Saját tud. A villanyáram majdnem az életét oltotta ki egy fiatal săcueni uriaszonnynak. Penkert Sándor gyógyszerész felesége közvetlen vacsora előtt, éjjeli szekrényéről egy fémfalpazatu hordozható villanylámpát vitt a terrazon levő asztalhoz. A villanyáramot bekapcsolta s amint a lámpához újlag hozzárta, a valószínűleg hiányos szigetelésű villanydrót következtében az erős villanyáram a földre sújtotta. Jelenlevő testvére dr Szász Tibor orvos azonnal segítségére sietett s megérintve az ájultan fekvő asszonyt, őt is megázta az áram. Mire az áramot megszakították, a fiatal asszony már majdnem halott volt: szívverése s lélekzete elállt s közel negyedórán át szünetelt. Ha orvos nem lett volna jelen, a halál bizonyára bekövetkezett volna. Igv mesterséges légzéssel erős injekciókkal sikerült az életrekeltes s ma már a fiatal asszony minden veszélyen túl van.

Kabát-, öltöny- és
kosztüm

szövetek

tavaszi újdonságai dús választékban megjötték

Rendkívüli olcsó,

szigoruan

szabott árak

Székelly

posztóáruház.

Piața Unirii, Sas-palota.

Kigyulladt egy gépkocsi a benzinkut mellett. Targu-Mures. Saját tud. Nagy riadalmat okozott Reghin főterén egy autótűz, amely könnyen végzetessé is válhatott volna. A főtéren, a benzinkutnál állott a Tg.-Mures 98-as rendszámu személyautó, hogy megtöltse a gép tartályát. Közben egy idegen, aki a gép mellett állott, megnyomta a klaxont, amelyből kipattant egy szikra és meggyújtotta a benzint. A benzintöltő ember és az autó tulajdonosa elfutottak azonnal a láng-alobbanó géptől, mert attól tartottak, hogy a benzinkut is felrobbant, ami szerencsére nem történt meg, de az autó teljesen elégett.

Olaszország együtt érez az újonnan született nemzeti Spanyolországgal

A nemzeti csapatok sikerei a terrueli harc vonalon

Terruelből jelentik: A spanyol nemzeti csapatok főhadiszállásának jelentése szerint a spanyol nemzeti csapatok egy nap alatt több, mint 40 kilométert nyomultak előre és ezer hadifoglyot és rengeleg hadianyagot zsákmányoltak. A nemzeti csapatok komoly ellenállásra sehöl sem találtak. A vörösök vasdandárja Valencia felé menekült el. A nemzetiek ezer foglyot ejtettek.

Párizsból jelentik: Azt a két francia állampolgárt, akiket a salamancai jelentések azzal vádoltak, hogy Franco tábornok csapatai körében tífusz- és álmokórbacillus terjesztésével súlyos járványokat akartak felidézni,

a statáriális bíróság ítélete alapján agyonlőtték.

A kivégezettek, állítólag, franciák, tisztis rang-

Egy fellebbezés

Targu-Mures. Saját tud. Az időközi bizottság a város folyó évi zárszámadását — a törvény rendelkezése szerint — a városházán közszemlére kifüggesztette, ami ellen a Magyar Párt elnöksége és számos polgár aláírásával fellebbezést adtak be. A fellebbezés alapja az, hogy a befolyó jövedelmeket önkényesen kezelte az időközi bizottság azaz nem a közigazgatási törvény rendelkezései alapján számolja el. Ezenkívül kifogásolja a fellebbezés, hogy a költségvetésben szereplő, kulturális célt szolgáló összegeknek csak 4.4 százaléka jut kisebbségi célra. Az ilyen elosztás ellenkezik az érvényben levő törvényekkel, valamint a párizsi egyezmény idevonatkozó szakaszával. Amily örömmel látjuk — mondja a fellebbezés — ha a destruktív áramlatok mai veszélyével szemben a keresztény egyházakat támogatja a város vezetősége, éppoly sajnálattal állapítjuk meg, hogy ebből a támogatásból magyar egyházaink semmit sem kaptak. Színházi segély címén 233 ezer lei szerepel a zárszámadásban, de a kisebbségi színházak ebből egy banit sem kapnak. A környékbeli falvakat jelentős összeggel támogatja az időközi bizottság, de a helyi kisebbségi kultúregyesületeknek és egyháznaknak semmit sem juttatott, pedig még Basarabia is küldött 20 ezer lei. Az egyik falusi templom villanyvilágításának bevezetésére 6250 lei segélyt utalt ki a városi időközi bizottság, ugyanakkor a Szabadi-utj új református templom villanyvezetékét csak azzal a feltétellel hajlandók összekötni, ha az egyház megfizeti végig az utcai vezetékét is. Bejöttünk nem a nemzeti célok elől való elzárkózás érzése szóval meg — mondja a fellebbezés — hanem kizárólag ama jogos aggodalom, hogy kisebbségi népünk részére is hasonló jóindulatu támogatást szeretnénk a város vezetőségétől elérni, de eddig a jelenlegi vezetőség eme kérdésünk teljesítése elől mindenkor a legmoverebben elzárkózott.

Százötven hold termés égett le egy ókirály-ságbeli község határában. Bucaresti. Saját tud. A buzeumegyei Greceana községben hatalmas tűzvész pusztított, amelynek előidézője Lupu Jon földműves, aki bosszúból felgyújtotta a buzakazlakat. A szeles időben nagy sebességgel terjedt a tűz és rövidesen 150 hold termése égett le. A kár meghaladja az egymillió leit.

HATALMAS KÖZÖNSÉG, NAGY SIKER A SZEGEDI SZABADTÉRI ELŐADÁSOKON. Szegedről jelentik: Rekordközönséget jelentett a szabadteri előadássorozat második előadása: a „János vitéz” bemutatója. A kétezer férőhelyes nézőtérren tízezer ember szorongott. Ilyen hódoló tábora még sohasem volt a magyar Salzburgnak. Négyezren érkeztek fillérrrel és négyszáz külföldi autó futott be. A délutáni fenyegető felhők és a szemező eső sem riasztotta el a bemutatóra érkezett vendégeket és pontosan nyolckor „láblás ház” előtt a Dóm harangjátékkal megkezdődött az előadás. Orosz Julia, Szabó Ilonka, Palló Imre, Kiss Ferenc és Gózon Gyula remekeltek az ünnepi bemutaton.

jukról lemondva, mint hadi önkéntesek utaztak Spanyolországba és elfogatásuk után körömszakadtáig védekeztek a kémkedés és a ragályterjesztés vádjá ellen. A francia kormány kerülő úton diplomáciai lépéseket is tett az érdekében, de ezek eredménytelenek maradtak.

OLASZORSZÁG ÚJ KÖVETE SALAMANCABAN

Salamancából jelentik: Viola di Campalto, az újonnan kinevezett olasz nagykövet vasárnap nyújtotta át megbízó levelét Franco tábornoknak a salamancai városháza dísztermében. Az új olasz nagykövet beszédében a fasiszta Olaszország baráti érzelmeit tolmácsolta a jövőért harcoló Spanyolországnak. Kihangsúlyozta, hogy Olaszország együttérez és együtt is akar működni az újonnan született Spanyolországgal. Franco tábornok válaszában Spanyolország együttműködési készségét fejezte ki Olaszország iránt.

ZAJOS TÜNTETÉS VOLT PÁRIZSBAN JAURÉS SZOCIALISTA VEZÉR EMLÉK-ÜNNEPÉN. Párizsból jelentik. Vasárnap volt Jaurés halálának 23 éves évfordulója. Ez alkalomból 200 ezer főnyi tömeg vonult fel Párizsban a Bastilletől a Pantheonig. Mindenütt vörös zászlók és francia trikolorok voltak láthatók. Delbos francia külügyminiszter *Chautemps* miniszterelnök megbízásából beszélt. Azután *Blum* helyettes miniszterelnök mondott beszédet. A kommunisták hevesen tüntettek Delbos külügyminiszter beszéde ellen és állandóan zavarták szavalókórusával. A külügyminisztert annyira dühbe hozta a tüntetés, hogy otthagya az ünnepélyt és autóján eltávozott. Mikor az autó a kommunistatömegben keresztülment, a közelálló kommunisták leköpdösték a külügyminiszter autóját.

Izgalmas hajsz a veszettkutya után. Braszov. Saját tud. Szombaton este a külvárosi vasúti állomás közelében a 71-es számú rendőr arra lett figyelmes, hogy két nő segítségért kiált. A rendőr azonnal a kiáltás irányába sietett, ahol remülten látta, hogy a két nő egy habzószerű kutya elől menekül. A következő pillanatban a rendőr revolveréhez nyúlt és a veszettkutya kuttyát agyonlőtte. A nőknél az ijedségen kívül nem esett semmi bántódásuk.

VOROSZILOV SZOVJET HADÜGYI NÉPBIZTOS ÖCCSE MEGTÉRT ÉS PAP LESZ. Moszkvából jelentik: Voroszilov hadügyi népbiztos nyilatkozatot tett közzé, amelyben megtagadja a rokonságot édes öccsével. Voroszilov öccse az elmúlt hetekig még a szovjet-hadsereg kötelékében állott. Pár nappal ezelőtt azonban kijelentette, hogy kilép a hadseregből és pap lesz. A szovjetszóló szerint Oroszországban nagy megdöbbenést váltott ki, hogy a szovjet hadsereg eddigi tagja, Voroszilov népbiztos öccse, pap akar lenni.

A világereskedelem alakulása a Népszövetség kimutatásának tükrében. Genéből jelentik: A Népszövetség gazdasági tanulmányi osztálya most tette közzé tanulmányát a világereskedelem 1936. évi alakulásáról. A tanulmány adatai szerint 1936. évben a világereskedelem arányértéke közel nyolc százalékkal emelkedett, ugyanekkor pedig az áruk átlag ára (1935. óta először) 2-3 százalékkal emelkedett. 1937. első negyedében a világereskedelem értéke 18 százalékkal haladja meg a múlt év első évnegyedének adatait. Az élelmiszerek árai, valamint a nyersanyagok árai 1936-ban közel öt százalékkal emelkedtek és ez főképpen az év második felében bekövetkezett drágulásnak tudható be. Az ipari cikkek árai ezzel szemben nem mutatnak ily nagy emelkedést a nemzetközi piacokon, ami annak tudható be, hogy a múlt évben több állam leértékelté valutáját. A kereskedelmi forgalom szempontjából tehát a helyzet a mezőgazdasági és ásványtermelő országok számára vált előnyösebbé. Abból a részből, amely külön az európai kereskedelem alakulásával foglalkozik, megállapítható, hogy a kontinens kereskedelme visszafajlődött, különösen Olaszország és Spanyolország kereskedelmének abnormális alakulása miatt.

Új távolbalátó rádiókészülék, amelyet a berlini rádiókiállítás mutattak be nagy érdeklődés mellett. A készülék bármely lakásban könnyen felszerelhető.

Titkos rádióleadót leplezték le Satumaren. Saját tudósítónktól. A satumarei rendőrség állambiztonsági osztálya magánértesülés alapján megjelent Sárka Mihály technikus lakásán, ahol rádióleadó készülék után kutattak. Az egyik szobában kitűnően megépített és éppen működésben álló leadó készüléket találtak, amellyel a fiatal ember, aki kitüntetéssel végezte iskoláit, külföldi és belföldi leadókkal tartott fenn összeköttetést. A fiatal embert azonnal őrizetbe vették és a készüléket lefoglalták. Sárka Mihály kihallgatásakor az ügyészségen elmondotta, hogy magánszorgalomból építette a leadóállomást s azzal kapcsolatban nem voltak államellenes tervei. Leadóeszközeinél Sunda-Maroc nevet használt s többnyire lengyel magánleadókkal állott összeköttetésben. Az ügyészség Sárka Mihályt szabadon bocsátotta, a készüléket azonban lefoglalták.

Az oradeai Szent Orsolya zárdában folyó év szeptemberében Montessori óvoda nyílik. Bővebb felvilágosítást ad a zárdá előjárósága.

AZ E. G. E. AUGUSZTUS HÓ FOLYAMÁN TÖBB GAZDANAPOT RENDEZ. Az Ardeali Gazdasági Egylet, a szervezkedés és a mezőgazdasági népoktatás érdekében, gazdanapokat rendez. Augusztus 8-án Vajdaszentivánon, 22-én Lukafalván, 24-én Széken, 29-én Végváron és szeptember 5-én Nagyszármáson. Az utóbbi helyen rendkívül nagyszabású megnyilatkozás lesz, amelyen 20-30 magyarlakta község gazdája is képviseltetik magukat. A gazdanap keretében, az istentiszteleten gr. Teleki Ádám hirdeti az ígét. Dr. Szász Pál, az EGE elnöke beszélni fog a gazdatársadalom feladatairól. Mikó László, a Muresmegyei Földművelés Szövetség elnöke, EGE felügyelő, Szász Ferenc, EGE felügyelő, br. Atzél Ede és Bíró József előadásokat tartanak.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Megjártam Párizst

(Egy társasutazás élményeiből)

Irja: dr. Patzkó Elemér

München utcáin megyünk. Először azt hiszem, valami hangos filmhíradó statisztái sétálnak mindenfelé, de amikor utcahosszat ugyanaz a kép, rájövök, ez nem tréfa, hanem — nemzeti viselkedés. Az összes férfiak, fiatalok és öregek tirolai viseletben, térdén felül erő, lehetőleg mentől rövidebb és zsirosabb bőrnadrágozkában, a lábszárak darvini elképzelés szerint. Kíváncsi volnék, mi ennek a betegségnek a neve itten — nálunk, úgy emlékszem, „kelmebajnak” hívják. A hölgyek ezzel ellentétben, igen szemérmesek, nem spórolnak, egészen bokáig erős kisestélyi toalettben sétálnak a déli körzón. Arcpirosító és szájrúzs, jelek szerint, ismeretlen fogalom Münchenben.

Még egy jellegzetessége van egyébként a müncheni utcának — mindenki biciklin ül, gyerekek, nők, férfiak, fiatalok és öregek.

Egészen különös, hogy ennek a nyolcszáz ezer lakosú városnak egészen „gemütlich” kisvárosias levegője van. Nincs meg benne a nagyváros rohanása. Az épületek sem rideg modern bérkaszmények, hanem többnyire a külső szépre még sokat adó paloták. Kell is ez a keret, hiszen más környezet egészen tönkre tenné a legszébb építészeti műemlékek hatását. Pedig ilyen szépszámmal van itten.

Élénk emlékezetünkben van még a gotika remeke, a milánói dóm, de még ez sem rontja a hatást, amit a müncheni pazar, szép és ugyancsak gotikus városháza látásra érzünk. A déli harangjátékok már lekéstük, nem kóválygunk tovább, a kulturszomjat inkább sörről oltjuk.

Megérkeztünk a „Hofbrauhaus” sörözőbe. Óriási terem, beleférnek vagy ezren, csupa fasztalok s rengeteg ember, kivétel nélkül, óriási söröskancsókkal. Azt mondják, az emeleten is ugyanilyen nagy terem van. Rettenő sörszag, még a földön is minden sörös s miután megtudjuk, hogy udvar is van, kivonulunk az árkadók alá, meg a nagy söröshordók köré, amelyek az udvaron állanak.

Megragadunk egy-egy literes agyagkancsót, magunk mossuk ki a csapnál s már isszuk is a jó hideg, különös ízű bajor sört. Könnyen csúszik s még a hölgyek is úgy nyakalják, mint otthon a vizet. „Fehér virslit” eszünk hozzá — ízetlen, igazi német eledel, elővesszük hát a hazai szalámit, erre jobban csúszik majd az itóka. Nem is marad el a hatás, fogynak a kancsók, emelkedik a hangulat, ismeretségeket kötünk, sőt Görög gyógyszerész már versenyt iszik egy, bőrnadrágos német sógorral, aki bajor nőtárat kezd énekelni, mire a mi társaságunk se hagyja magát. Rögtönzött magyar nótá hangversenyt rendezünk. Nem is marad el a siker, mert az egész közönség körénk gyülekezik, ropognak a csárdások s amint körülnéznek, rá sem ismernek a ma reggeli, bera-gadt szemű társaságra, olyan frissek vagyunk, mintha ma kezdenénk a társasutazást.

Jó, hogy megérkezik az autocar, mert ilyen tempóval, még sör nélkül maradt volna a vendéglő. Mindenki ben legálább három „at-

mint sehoh az úton. Szerencse, hogy a gondos németek előrelátók s így az irtó zsvajti túlharsogja a kocsi beszerelt hangerősítő készülék. Nekiindulunk Müncheni körülautózni s már magyarul is a vezető a mikrofonba. Ott a Karlstor, majd jön a hely, ahol Hitlernek első követőit kivégezték, a Barna ház, a Führer palotája, a tér az Ehrentempel-lel. Tovább s elérkeztünk a háborús hősök síremlékéhez, a hadi-múzeumhoz.

Beülünk ismét, hogy tovább csindljuk a programot... de valami közbe jön. Nem számoltunk a rengeteg mennyiségű sörről... Először csak egy-egy hang szólal fel, de a végén már kórusban követeli az egész társaság: megállani! Iktassunk be egy rendkívüli program-pontot...

S miután így a müncheni közművekkel is megismerkedtünk — elvégre ez tanulmányút — megyünk tovább a kultúrintézményeket nézegetni. Körülautózzuk az óriási épületsoprot alkotó „Deutsches Muzeum”-ot, átfutunk az Isar hídján s vissza a város szívébe, ahol pompázóan áll már a német művészet új háza, mely csak arra vár, hogy pár nap múlva Hitler kancellár felavassa. Az izgalmas készülődés már látszik is az utcákon. Végig a tereken és az utcákon árbocsorok s már egész zászlóerdő rajtuk.

Még néhány utcarészlet s már kint is vagyunk az állomáson. Míg a vonat elindul, elgondolkozunk, mit is láttunk a hitlerizmus szülővárosában s csak most jövünk rá, hogy amire kíváncsiak voltunk, abból a bizonyos és az újságokban nagy előszeretettel leírt, „féllelmetes” hitlerizmusból semmit sem láttunk...

Közben a vonat is, meg az eső is elered s így tart ez egészen Salzburgig, mert ezek a csúnya felhők még a határokra sincsenek tekintettel, sőt, úgy látszik, össze vannak beszélve a salzburgi vízművekkel, mert még mielőtt a szállóba beérnénk, alaposan letussolnak bennünket.

Nagy vita a szobák és az elhelyezkedés körül. Végre sikerül egy egész lakosztályt kipanamáznom, a szállótulajdonos lakrészéből. A vacsoránál rögtön be is jelentem, hogy „szalomban” holnap ebédután fogadónapot rendezek.

Sokan belefáradtak a sörözésbe, utazásba, vagy hatan-nyolcan azonban vitézül kitarunk s addig kukucskálunk az ablakon, amíg eláll az eső és nekivágunk a városnak. Sajnos, semmi program, az ünnepi hetek még nem kezdődtek meg s így egy tirolai nadrágos fiatalember tanácsára „átkelünk” a Salzeren, felmászunk a hegyoldalba s beülünk a salzburgi újúság kedvenc sörözőjébe.

Itt már javában ropják a tirolai táncot, isszák a nagy krigli söroket s a leányok jókedvükben minket is meginvitálnak a pártánához. No, de ennyire még sem vagyunk frissek. Hazaindulunk tehát s közben, jó salzburgi előírás szerint, mintha dézsából öntenék a vizet s mi csuronyvízesen hazaérve, örülünk, hogy behűlhettünk a meleg pártánól.

SPORT

Végre nemzetközi atlétikai viadal

A sport propagandája volt a magyar atléták sikeres szereplése

Minden számban győztek a magyarok, de sokszor erősen meg-szorították őket

Timisoaráról jelentik: Több, mint egy év-tized után vasárnap ismét nemzetközi atlétikai viadalt rendeztek a városban. A verseny nemzetközi jellegét a budapesti atléták startja adta meg. A várt jugoszláv atléták, sajnos, nem érkeztek meg, bár a szövetség mindent megtett, hogy a beutazás elé került akadályokat elhárítsa. A magyar atléták azonban beváltották a hozzájuk fűzött reményeket, mert nemcsak győzelmeiket aratták, hanem igen jó eredményeket is értek el, bár sokat panaszokdakt a pályára, amely nem volt megfelelő és szerintük legalább 25 százalékkal lerontotta az eredményeket. Pedig nagy teljesítmény volt az is, hogy a Banatul-pályát, mely évek óta nem látott komoly atlétikai versenyt, így rendbehozták.

A verseny részletes eredményei a következők:

100 m sifutás: 1. Berger Recas 11.3, 2. Sándor (UTE) 11.3, 3. Ghitescu (Viforul Dacia) 11.5.

Súlydobás: Csányi (MAC) 13.85 m., 2. Gurau (Braila) 13.14 m., 3. Fabric (Electrica) 11.93 m.

800 m: Hires (UTE) 2:03.4, 2. Nemes (Stadiul Roman) 2:04, 3. Lupusan (VD) 2:08. Az első 400 méterben Nemes vezet, de azután Hires befogja és 5 méterrel biztosan győz.

Diszkoszvetés: 1. Havaletz (Metropol Bucuresti) 44.93 m., 2. Gurau (S. C. Braila) 37.26 m., 3. Fabric (Electrica) 31.41 m.

Magasugrás: 1. Tmesvári (BBTE) 177 cm., 2. Stoichitescu (Soimi Cluj) 175 cm., 3. Spaniol (Stadiul Roman) 170 cm. Temesvári két éve nem ugrott magasat. Stoichitescu nagy tehetség, Te-

mesvári meghívta Budapestre, hogy a nagy tudású Pericht edzőtől stílust tanuljon.

Gerelyvetés: 1. Vamanu (St. Roman) 59.43 m., 2. Sloboreanu (St. Roman) 53.34 m., 3. Neumann (Politechnica) 42.22 m.

1500 m: 1. Hires (UTE) 4:19.2, 2. Olasz (Stadiul Roman) 4:22.4, 3. Kiss (UDR) 4:31. Az elején Olasz vezet, de Hires a második körben befogja és biztosan győz. Hires részeredményei: 1:10, 2:20, 3:29.

200 m: 1. Sándor (UTE) 23.2, 2. Ghitescu (VD) 25.8, 3. Szöllősy (Recas) 24.2, Sándor szépen fut és megérdemelten nyer, Ghitescu is nagy tehetség.

Rudugrás: 1. Csányi (MAC) 380 cm., 2. Szöllősy (Recas) 290 cm., 3. Neumann II. (Politechnica) 290 cm. Kár, hogy sem Biró, sem Eilhardt nem vehetett részt a versenyen. Csányi 380 után nem vehetett részt, mert gyenge volt a rud.

5000 m: 1. Esztergom (BSZKRT) 15.54, 2. Cristea (Stadiul Roman) 16.10, 3. Kiss (UDR) 17.22. 3000 méterig a két versenyző egymás mellett futott, de akkor Esztergom elhúz és körről-körre növeli előnyét.

400 m: 1. Nemes 52, 2. Lázár (VD) 53.2, 3. (Berger Recas) 56 mp. Temesvári a kanyarban bedült, rossz volt a salak és a kitünő versenyző elesett, Nemes így könnyen győzött lelassítva is.

Távolugrás: 1. Somogyi (BBTE) 676 cm., 2. Stoichitescu (Soimi Cluj) 669 cm., 3. Lupan (VD) 649 cm.

A budapesti versenyzők szerdán Clujon versenyeznek.

Egy országos és öt kisebb rekordot javítottak meg Banat úszóbajnokságain

Püllök 100 méteren 1 p. 03.7 mp.-el beállította saját rekordját

Timisoaráról jelentik: Az idej Banat-kerületi úszóbajnokságok szombat, július 31-én kerültek lebonyolításra Buziason igen szépszámu közönség előtt. Bár az ILSA-nak nem sikerült Tg-Mures mintájára országos rekordokat dönteni, de néhány figyelemreméltó eredmény született meg. Így elsősorban említésre méltó Püllöknek 100 méteren elért 1,037 perces eredménye, amellyel saját országos rekordját állította be. Püllök jobb eredményt is elérhetett volna, de 10 nappal ezelőtt torokgyulladását kapott, ami a tréningeken erősen befolyásolta. Bohunitzky is nagyon szép eredményt ért el és remélhető, hogy hamarosan ő is megközelíti Püllök mostani rekordját.

Részletes eredmények a következők voltak:

100 m. gyors: 1. Püllök 1,037 orsz. rek. beállítva, 2. Bohunitzky 1,042, 3. Bálint.

50 m. gyors, gyerekeknek: 1. Balajti 35,4 mp., 2. Sterbenz B. 40 mp., 3. Albala.

100 m. férfi hát: 1. Fischer 1,251 p. kerületi rekord, 2. Fischer Béla 1,38, 3. Baader I. 1,38.1.

50 m. férfi gyors: 1. Püllök 27,4 mp. ker. rek., 2. Bohunitzky 28 mp., 3. Bálint.

50 m. ifj. gyors: 1. Schönberger 38.1 mp., 2. Kovács 43 mp., 3. Engel, Buzias.

50 m. női gyors: 1. Sallay Zsuzsa 36 mp. ker. rek., 2. Lebovits 38, 3. Háromy Erzsé.

400 m. férfi gyors: 1. Bohunitzky 5.38 p. ker. rek., 2. Krausz 5.40, 3. Bild.

50 m. férfi mell: Stojadinovits 33.2 ker. rek., 2. Normann, 3. Fischer.

50 m. gyermek mell: 1. Hamburger 44.3 mp., 2. Fuchs 45, 3. Sterbenz.

200 m. férfi gyors: 1. Bohunitzky 2.324 p., 2. Püllök 2.34, 3. Krausz.

50 m. ifj. hát: 1. Weisz 44.8 mp., 2. Balajti, 3. Schönberger.

100 m. női hát: 1. Lebovits Edith 1.45 p., 2. Sallay Zsuzsa 1.45.6, 3. Háromy Erzsé.

4x50 m. női gyorsstaféta: 1. ILSA A 2.45.3, 2. ILSA B.

3x100 m. férfi váltott staféta: 1. ILSA A 3.56.7 p., 2. ILSA B.

3x100 m. női vegyes staféta: 1. ILSA A 5.13.1 p., 2. ILSA B.

4x100 m. férfi gyorsstaféta: 1. ILSA A. (Püllök—Bálint—Bohunitzky—Krausz) 4.39 p., 2. ILSA B.

3x50 m. utánpótlás vegyesstaféta: 1. ILSA A

100 m. férfi mell: 1. Stojadinovits 1.21.3 p., 2.01 p., 2. ILSA B, 3. ILSA C.

100 m. férfi mell: 1. Stojadinovits 1.21.3 p., 2. Fischer Dezső, 3. Normann.

4x200 m. férfi gyorsstaféta: ILSA A 10.47.3.

Vízpoló: ILSA A (Normann — Molnár, Ravasz — Püllök — Lusztig, Krausz, Bálint) — ILSA B (Baader I. — Bohunitzky, Fischer II. — Löwy — Stojadinovits, Fischer, Baader II.) 11:5 (4:1). Góldobók: Krausz (5), Bálint (3), Ravasz (2), Lustig, illetve Fischer I. (4) és Baader II.

Külföldi sporteredmények

Budapest: Magyarország—Svédország vízpoló mérkőzés 13:1 (7:1). Az újpesti Németh egy-maga hét gólt dobott. Az uszóverseny Csik és Borg Björn távollétében érdektelen volt. Egyetlen figyelemreméltó eredmény Lengyel 2 p. 39.6 mp-es idejű 200-as hátuszása volt.

Párizs: Európa három legjobb 100 méteres gyorsuszója versenyzett egymással. Csik győzött 59.9 mp-vel, 2. Fischer német 1 perc. 3. Borg svéd 1:34 mp.

Lemberg: Kispeszt—Pogon 2:2 (1:1).

Győr: Győri ETO—Diósgyőri VTK 3:1 (1:0). Vidéki amatőr döntő. A kettős mérkőzés után 3 ponttal 4:2 gólaránnyal az ETO került a Nemzeti Bajnokságba.

Bécs: Hollandia—Ausztria amatőr válogatott labdarugó mérkőzés 2:1 (1:1).

CAO-Olimpia 5:1 (3:0)

Oradea. Saját tud. Nagy érdeklődés előzte meg a zöld-fehérek ujoncainak bemutatkozását, amely jól sikerült. Olteanu bíraskodása mellett álltak fel kezdéshez a csapatok:

CAO: Cinczér — Borgia, Sarkadi — Krausz, Juhász, Spielmann — Gecző, Kovács, Szaniszló I., Orza, Haláti.

Olimpia: Baros — Skllvák, Sikoly — Tóth, Enyedi, Kiss — Statu, Barlea, Kovács, Flueraa, Jovicin.

A hazai csapat nagy lendülettel kezd és Orzának már az első percben nagy helyzete van. Támad a CAO és eredményes is. A 23. percben Kovács, a 24. percben Orza, a 37. percben pedig Gecző góloz.

Szünet után Haláti helyett Pap Sanyi játszik összekötőt és Orza lesz a balszélső. Most már valamivel élénkebb az Olimpia, némelykor veszélyes is. A 3. percben Orza a negyedik gólt szerzi. Cinczér megsérül és Haláti áll a kapuba. A 27. percben indokolatlan 11-esből Barlea szerzi meg a vendégcsapat becsületgólját. Mezőnyjáték következik s a 40. percben Szaniszló I. beállítja a végeredményt.

A CAO csapata várakozáson felül szerepelt. Az „ujoncok” szépen beilleszkedtek a csapatba. Az Olimpiai játékosai egyénileg jók, de az összehajrásság még hiányzik.

Szép siker mellett zajlottak le a timisoarai kerület evezős-bajnokságai

Timisoaráról jelentik: A kerületi evezős bajnokságokat vasárnap tartották meg a modosi hid alatti Bega szakaszon szép számu közönség előtt. A verseny győztesei jogot szereztek a országos bajnokságban való indulásra.

Az eredmények a következők:
Egyes. Bajnok: Cserhádi (Ruder Club) Rowonon 8 p 10 mp.

Kettős: Bajnok: Ruder Club 7 p. 44 mp. (Cserhádi, Herling), 2. Inainte (Folta, Kerek).

Négyes: Bajnok: Inainte 7 p. 41 mp. (Berán Mayer, Winkler, Gröger korm. Thiery), 2. Regatta.

Nyolcas: Bajnok: Inainte (Berán, Gröger, Winkler, Maler, Naschitz dr, Schutz, Folia, Kerek korm. Thiery), 2. Regatta. (Ing. Heller, Szathmáry dr, Böhm dr, Puhalla mérnök, Oberst dr, Szappanos, Hosszu, Füzesséry korm. Schmidt)
Junior egyes: 1. Juhász Reisz (Ruder Club) 9 p. 03 row over.

Junior négyes: 1. Inainte 8 p. 23 mp. (Naschitz dr, Wiener, Schultz, Zerbenek korm. Vámos).

Női négyes: 1. Ruder Club (Cserhátiné, Gábrriel, Schiff és Wolff korm. Binder).

Kinizsi-AMTE 5:3 (1:0)

Aradról jelentik: Mintegy 1500 főnyi közönség jelenlétében Pálffy bíraskodása mellett játszottak le a Kinizsi-AMTE barátságos találkozót, amelyet jó játékkal biztosan és megérdemelten nyert meg a Kinizsi.

Kezdes után a Kinizsi támad, de rövid idő múlva az AMTE veszi át az irányítást és 20 percig ostromol, eredmény nélkül. A 20. percben váratlanul a Kinizsi ér el gólt Bajusz révén. Változatos játékkal telik el a félidő további része.

Szünet után nagy szél kerekedik s ez a hazaiakat segíti, akik a 18. percben Praszler lövéséből egyenlitenek is. Három percre rá Bajusz 50 méterről góloz, de egy percre rá Murza egyenlít. Nagy az iram. Cucula révén a 36. percben az AMTE vezetést is szerez, de most jön a Kinizsi finis és Therjung, Bellai és Kovács révén gyors egymásutánban három gólt lőnek a Bega-partiak.

A győztes csapat legjobbjai: Schmidt, Tiffert, Demetrovics, Therjung és Bajusz. Az AMTE-ből Szaniszló, Cucula, Murza és Praszler vált ki.

Belföldi sporteredmények

Timisoara: Ripensia—Freidorf 7:2 (3:2). A Ripensia fiatalokat próbált ki váltakozó sikerrel. Góljaikat Sepi (3), Lazar (2) és Marcu (2) lőtték.

Satu-Marc: Városi Kupa: SzSE—Aurum 2:1 (1:0). Oasa—Törekvés 2:0 (1:0).

Resita: TMAC—RMTE 3:1 (2:1).

KÖZGAZDASÁG

Újból módosítják a konverziós törvényt

A jövőben nem adnak „kegyelmi időt“ a konverziós adósnak. Két részlet elmulasztása esetén kényszervégrehajtást alkalmazhat a hitelező

A „Procentul“ című bucuresti közgazdasági napilap a következőket írja: „Az igazságügyminiszteriumban csütörtökön, július 29-én értekezlet volt, amelyen a konverziós törvény módosításának a lehetőségét tanulmányozták. Arról van szó, hogy a bíróságoknak megadják a lehetőséget arra, hogy szigorúan végrehajtsák az 1934-es falusi és városi adósságokra vonatkozó törvényt. A jövőben nem adnak a konverziós adósnak kegyelmi időt. Hogyha elmulasztották 2 részletnek a fizetését, azonnal kényszervégrehajtást al-

kalmazhatnak a hitelezők, az ilyen konverziós adósnak ellen. Nagyon sok olyan konverziós adós van, aki a hitelezőtől az esedékes részlet fizetésének az elhalasztását kéri. Az új módosított javaslat szerint kizárólag a bíróságok hatáskörébe tartozik az ilyen kérések mérlegelése és a haladékok megadása.

A módosító javaslat, királyi dekrétum formájában jelenik meg és az igazságügyminiszterium már ki is kérte a pénzügyi kormány véleményét.

Nagy bortermésre van kilátás, de a termelők nem tudják értékesíteni még a tavalyi boraikat sem

A három-négy leies rossz borokat harminc-nyolcvanötven, sőt heven leies árakon adja el a városi közönségnek a közvetítő kereskedelem

Még a leggyengébb bor sem kerül tisztán az asztalra

Az egész országban, de főleg Ardealban, a szőlők kitűnő és

a tavalyi úgy mennyiség, mint minőség szempontjából, jóval felülmúló termést ígérnek.

Ezzel szemben, az értékesítés kérdése még mindig megoldásra vár. Az Argus, bucuresti közgazdasági napilap, ankétot vezet ez ügyben. Garofil Constantin pl., a mezőgazdasági szindikátusok elnöke,

az új ültetések teljes kipusztítását javasolja.

Sokkal realisabb meglátás tűnik ki Haghi Antonnak, a szőlőtermelők szindikátusa igazgatójának a nyilatkozatából. Véleménye szerint, főleg az ó-királyságban, nagyon sok gyenge minőségű bort állítanak elő. Az ország lakossága viszont, a termelésnek csak a 10%-át fogyasztja el. A kormányok pedig nem foglalkoztak kellő alaposan ezzel, a nemzetgazdasági szempontból kétségtelenül nagy jelentőségű kérdéssel. Javasolja tehát, hogy ezt a

problémát haladéktalanul tűzzék napirendre és

kutassák fel a külföldi piacokat, továbbá, az értékesítési lehetőségeket. Ugyanakkor gondoskodjanak a kivitel pénzügyi alátámasztásáról.

Ezekkel a nyilatkozatokkal kapcsolatosan, szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a bor 95%-át a város vásárolja fel,

a városokban azonban, néhány helytől eltekintve, a legolcsóbb 3-4 leies rossz borokat adják a közönségnek 30-40-50-60, sőt 70 leies árakon is.

Ugyanakkor, 8-12 leies a termelőnél megvásárolható fajtisza, elsőrendű borok évekig a pincében maradnak. A legtöbb esetben

még a gyenge bor sem kerül tisztán asztalra.

A hatóságok illetékes végrehajtó szerveinek tehát szigorúan ellenőrizniök kellene a bor forgalombahozatalát és megtölteni a vizzel való feltöltését.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 le, vastagabb betűvel 6 le. Legkisebb apróhirdetés ára 30 le. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 le.

Alkalmazás

Okleveles tanítónő házi-nevelői állást keres. Cím a kiadóban.

Intelligens nő nagyobb gyerek mellé vagy magános nőhöz ajánkozik. Esetleg délutánra. Siposné, Oradea, Str. Take Joneșcu 37. szám.

Házvezetőnőnek menne tökéletesen főző középkorú nő, esetleg intézetbe vagy egyesületekhez, vidékre is. Cím: Burik Józsefné, Oradea, Str. Tornatorului 7. szám.

Adás-vétel

Pedigrees szülőkötől hathetes drót-szőrű him foxterrier eladó. Cím a kiadóban.

Eladó házhely Str. Benjamin Costache

Esztergapad 700 mm. csucs távolságú és 3 db oxigén tartály eladó. Oradea, Str. Barierii 18. Pogány telep.

MAGAS ÁRAT fizetnek arany, ezüst, brilliánt és gyémánt ékezetért. HERBST ékszerész, Oradea.

Különféle

ELADÓ CIMBALOM, jó állapotban levő, Oradea, Str. Porumbelului 11. sz. alatt. Olcsó áron. Pollmann.

Köszörültessünk ifj. Kelemen köszörűs-nél, Oradea, Piata Mihai Viteazul (Avram Jancu-utca sarok.)

Pótvizsgára középiskolásokot előkészíték. Szabó Zoltán Oradea, Str. Take Joneșcu 6. szám.

Idősebb urinő éves bizonyítvánnyal házvezetőnőnek vagy főzni bejárni ajánkozik. Oradea, Str. Rosilor No. 13. Kapu alatt jobbra, fent.

Biztos megélhetés, elsőrendű fényképezési műterem, betegség miatt olcsón átadó. Oradea, Keresztosy, Gen. Moșoiu 2. szám.

Tanító család diáklányokat teljes elátásra elvállal. Cím a kiadóban.

Egy antik cserépkályha olcsón eladó. Oradea, Str. Luminei 4-b. Tabéry-telep.

Lakás

2 szobás modern lakás kiadó. Oradea, Str. Delavrancea 10. szám.

Butorozott szoba, utcai, különbejáratú kiadó. Oradea, Str. Scoala 10. szám.

Központban egy uri 4 szobás modern magánház szeptember 1-től kiadó. Értekezni Nagy cipész Oradea, Regele Ferdinánd 47. szám alatt.

Központban kétszobás, előszobás, konyhás udvari lakás kiadó. Str. Coșbuc 11.

Főtisztelendő Piébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az összes Főtisztelendő piébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettem át és azt férjem általánosan ismert, becsületes munka-szellemében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkálatot, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tartozni. Megkeresésre, saját költséggel szakemberem a helyszínre utazik. További szives pártfogást kér

ÖZV. BALINT DÁNIELNÉ
Oradea, Strada Academiei No. 2.
Telefon 43.

Gabonapiac

Buza. A kereslet valamivel lanyhább volt, mint az előző napokban. A basarabiai cséplések meglepő eredménnyel szolgálnak. A termés a tavalyit jóval felülmúlja s ez a körülmény befolyásolja a piacot. A Banatban és Bihorban azonban nem váltak be a jóslatok és a buza gyengén fizet. Bucurestiben, a 80 kgr-os Hl sulyu buza, 3 százalékos idegen anyaggal, ab. malom 540 lei. A basarabiai 79-80 kgr-os buza ab. Braila 510 lei. Rozs 74kgr-os feladó állomáson 510 lei. Zab 45 kgr-os 3 százalékos idegen anyag, fővárosi állomás 430 lei. Kukorica 400-425 lei. Repce ab. Galati rakpart 760 lei. Braila: buza 79 kgr-os 515 lei. Arpa 61 kgr-os 357 lei. Zab 370 lei. Kukorica 410 lei. Timisoara: Buza 430-440 lei. Kukorica 330 lei. Arpa 400 lei. Zab 350 lei. Cluj Arutózsade: Buza 475 lei. Kukorica 370 lei. Arpa 370 lei. Zab 410 lei.

MILYEN ÁRON VÁSÁROLHAT A COCOPAVAL BUZÁT?

A szövetségi miniszterium utasítást adott az értékesítő szövetségi központnak, a Cocopavanak, a búzavásárlásokra vonatkozólag, amely ezt az üzletágot, az állam megbízásából végzi. Ezerint, a Cocopava 42.000 leit fizetett a 10.000 kgr-os buza vagonjáért a termelő körzetében lévő feladóállomáson, ha a vasúti szállítási díj, a kikötőig magasabb a vagononkénti 3000 leinél. 44.000 leiert vásárolhatja vagononként a 10.000 kgr-os búzát, ha a termelő körzetében lévő feladóállomástól a kikötőig, maximum 3000 leibe kerül a vasúti szállítási díj. A szövetségi által vásárolt buza tiszta kell legyen, alap Hl. sulya 77 kgr. és maximum 3 százalékos idegen anyagot tartalmazhat. Az ár, magasabb Hl. suly esetén, minden pont plus után 1 százalékkal emelkedik, ugyanugy áll a tisztasági 4-nél is a dolog. Viszont 77 kgr-nál több idegen anyagot tartalmazók. A kormány, a búzavásárlásokra 200 millió leies kölcsönt folyósított Cocopavanak. A miniszteri rendelet a búzatermelők körében nagy megdöbbenést keltett. Ismeretes ugyanis, hogy a buza árát az idén, a nagy külföldi kereslet miatt nem minimalizálták és aránylag, megengedhető arat ért el. Kikötői rakpartokon, még 540 leit is fizetnek. Szerencse, hogy az intézkedés nem befolyásolja a piacot, mert ha ez volna az irányadó, akkor erre az ardeali és banati gazdák vagononként 2000 leies veszteséggel számolhatnának, mert a szállítási távolság miatt, a koci a kikötőig több, mint 3000 leibe kerülne.

A BUZÁT ELADÓ GAZDÁK FIGYELMÉBE!

A gazdasági és pénzügyi helyzet következtében, a gazdák már a cséplőgépek mellől piacra viszik búzájukat. Minden évben aztán bekövetkezik az az időpont, amikor megbánják a gyors eladást, mert a gabonák magasabb árakat érnek el. Ebben az évben, egyes vidékektől eltekintve, nagyon sok a gyenge minőségű buza. Eppen ezért, tanácsos volna, ha a gazdák a mostani kereslet idején, csak ezen adnának túl, míg a jobb minőségűt megtartanák a kedvezőbb piaci árakulások idejére.

A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM 20 SZÁZALÉKKAL MAGASABB ÁRON FIZETI A TÖRZSKÖNYVEZETT, FAJTISZTA BUZAVETŐMAGOT

A földművelésügyi miniszterium közzétette a Mezőgazdasági Kamarához, melyben felszólítja őket, hogy a brailai napi tőzsdei árnál 20 százalékkal magasabb áron vásárolják fel, a törzskönyvezett, fajtisza búzavetőmagot.

Uj munkaügyi alfelügyelőt neveztek ki Satu-Marera. Sajat tud. Mudura Ioan satumarei munkaügyi felügyelőt Oradeára neveztek kerti felügyelővé. A satumarei munkaügyi alfelügyelőség élére, a munkaügyi miniszteriumból érkezett hírek szerint Gherman Ilie sibui illetőségű fiatalembert neveztek ki, aki most végezte be jogi tanulmányait.